

LEEVI

2 / 2026

ON OULU TÄÄ -musikaali

**Tunnelmia MadRockin
kulisseista**

**”Luovuus on
katoava taito”**

LEEVI on Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden äidinkielen ja kirjallisuuden syventävällä Toimitustyö-kurssilla (ÄI17/wÄI14) toimittama lehti. Lehteä alettiin julkaista vuonna 1982.

Päätoimittaja Saaga Savela

Toimittajat

Sara Aaltonen

Anna Hänninen

Iida Ikonen

Joel Kaunisto

Edla Kinnunen

Katri Kukkala

Selja Kukkala

Mirella Nousiainen

Eea Pelkonen

Tilli Tuunanen

Kansikuvat Lauri Visuri

Taitto Mirella Nousiainen

Ohjaava opettaja Kai Hissa

Sähköinen lehti: <https://www.ouka.fi/oulu/madetojan-musiikkilukio/leevi-lehti>

PL 45

Leevi Madetojan katu 1

90015 OULUN KAUPUNKI

puh. 050-3672236

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS Luovuus on katoava taito

Saaga Savela

HAASTATTELU Vaihto-opiskelija Simon Meier

Anna Hänninen

HAASTATTELU Tunnelmia MadRockin kulisseista

Iida Ikonen

TESTI Mikä kouluruoka olet?

Selja Kukkala

ARTIKKELI Utsjoen poiijat

Joel Kaunisto ja Selja Kukkala

ARTIKKELI Sekakuoro Vaasan kuorofestivaaleilla

Edla Kinnunen ja Katri Kukkala

ARTIKKELI ON OULU TÄÄ -musikaali

Sara Aaltonen

KOLUMNI Ajatuksia lomasta

Eea Pelkonen

ARVOSTELU | MUSIIKKI Suomi Soimaan – Vesta

Sara Aaltonen

ARVOSTELU | KIRJAT Köynnöksin sydämeeni tarttunut tarina

Tilli Tuunanen

RUNOJA

Anna Hänninen ja Tilli Tuunanen

NOVELLEJA | LUOVAN KIRJOITTAMISEN KURSSI

VALIOTEKSTEJÄ | ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

KEVÄÄN 2026 YLIOPPILAAT

Luovuus on katoava taito

“Ihmisten ei tarvitse olla luovia enää.” Näin ilmaisin, kun keskustelimme pöytäryhmässä rakkauskirjeistä ja siitä, kuinka puhelimen välityksellä lähetetyt viestit ovat korvanneet ne. Enää ei tarvitse olla runollinen tai ilmaista rakkauttaan monimuotoisin sanoin: riittää, että lähettää Instagramissa seuraamispyynnön tai tykkää toisen somepostauksesta. Ei tarvitse ajatella tai yrittää samalla tavalla kuin ennen, kun on selvä malli, miten näyttää kiinnostuksensa. Eivätkä esimerkkeinä pysyneet vain rakkauskirjeet, vaan keskustelu eteni ruoanlaitosta pukeutumiseen. Lopulta tuijotimme toisiamme tajuten, kuinka olemme huomaamattamme menettämässä luovuutemme.

Maailma on täynnä inspiraatiota, vastauksia ja valmiita pohjia, joiden päälle rakentaa. Nuorten suosimasta Pinterestistä on helppoa hakea ideoita kuvataiteeseen, ja tekoäly tarjoilee valmiit vastaukset jokaiseen kysymykseen. Ihmiset voivat ottaa toisten valmiit ideat ja ajatukset käyttöönsä ja hyödyntää niitä omiin tarpeisiinsa. Kätevää, mutta samalla myös vahingollista.

Ihmisen ei tarvitse enää olla tekijä, vaan valitsija. Ei keksijä, vaan kuluttaja. Luovuus vaatii yrittämistä ja epäonnistumisia. Suorituspaineisessa yhteiskunnassa täydellisyyden tavoittelu estää ihmisiä näyttämästä luovuuttaan: moni valitsee mieluummin valmiin idean ja hylkää oman ajattelunsa. Kun omaa tekstiä on helppo korjata tekoälyn avulla tai kysyä ratkaisuja ongelmiin, kone alkaa tehdä ihmiselle kuuluvan työn.

Onko luovuudesta siis tulossa turha taito? Jos kaikki vastaukset annetaan valmiina, mihin omaa luovaa ajattelua enää tarvitaan? Luovuus ei tarkoita vain maalaamista tai hyviä ideoita. Se tuo uusia näkökulmia arkeen, auttaa ratkaisemaan ristiriitoja ja mahdollistaa tunteiden ilmaisemisen. Kun luovuus vähenee, elämä alkaa helposti toistaa samoja malleja.

Moni, joka kokee olevansa luova ihminen, on saattanut huomata, kuinka helppoa on matkia muita ja jättää omat ideat takasijalle. On ymmärrettävää ajatella, että toisten tekemät taideteokset ovat nerokkaampia ja että niistä tykätään enemmän. On luonnollista haluta pysyä mukavuusalueella, vaikka se tarkoittaisikin sitä, etteivät muut saa nähdä ja kokea ideoitasi ja ajatuksiasi. Jos eteen asetettaisiin tyhjä paperi ja käteen annetaan kynä, moni ei välttämättä heti keksisi, mitä luoda. Monesti ensimmäinen ajatus olisi hakea inspiraatiota netistä sen sijaan, että käyttäisi omaa mielikuvitusta. Kun tähän tottuu, myös muut taidot alkavat heikentyä. Jos ratkaisut haetaan jatkuvasti valmiina, oma ongelmanratkaisukyky katoaa. Samalla ihmisten luontainen kyky soveltaa asioita heikkenee.

Luovuus on katoava taito, josta jokaisen olisi syytä pitää kiinni. Se on yksi ihmisen tärkeimmistä kyvyistä – taito, joka on rakentanut maailman keksintöjen ja kauneuden kautta. On tärkeää uskaltaa ajatella eri tavalla kuin muut, sillä jo pienestä luovuuden siemenestä voi tulla jotain suurta. Inspiraation tai vaikutteiden hakeminen muualta ei ole väärin. Ongelma syntyy silloin, kun ihmiset lakkaavat yrittämästä itse. Valmiit ideat ja mallit alkavat korvata oman ajattelun, ihmisen tärkeimmän työkalun.

On tärkeää vaalia omaa luovuutta antamalla itselleen tilaa yrittää ja kokeilla. Luovuus ei katoa yhdessä yössä: meillä kaikilla on yhä se sama luovuus, jonka avulla opimme lapsena leikkimään ja kertomaan tarinoita. Ja jos annamme tälle kyvyille tilaa, maailma voi olla taas hieman värikkäämpi ja täynnä uusia ideoita ja ajatuksia. Luovuus ei katoa itsestään, mutta se katoaa, jos sitä ei käytetä.

HAASTATTELU

Vaihto-opiskelija Simon Meier

Anna Hänninen

Simon: ”Finland is like this country that nobody would think about, but once you’re here, you realize it’s much more interesting than you would have anticipated.”

Madetojan musiikkilukioon on tälle 2025–2026 lukuvuodelle saapunut vaihto-opiskelijaksi 16-vuotias Simon Meier Sveitsistä.

Tämä on Simonin ensimmäinen kerta Suomessa, joten matkustaminen oli ollut stressaavaa. Hän on kuitenkin kokenut Rotaryjärjestön tarjoaman huolenpidon helpottavan vaihto-

opiskelijaelämää monipuolisesti. Vaihto-opiskelijoille tarjottiin järjestön kautta muun muassa viikon leiri, jossa he pääsivät kokemaan suomalaista kulttuuria sekä oppimaan suomen kieltä. Jo kuu-

kauden sisällä Suomi alkoi Simonista tuntua kotoisalta: ”You don’t realize anymore that you’re in Finland.”

Suomalainen naapuri Sveitsissä, kiinnostus suomen kieleen ja halu kokea ”oikea talvi” vaikuttivat Simonin valintaan tulla tänne Suomeen. Entä miksi juuri Madetojaan? Kun eräs koordinaattori oli hänen koulussaan listaamassa eri oppilaitosvaihtoehtoja, Simon tiesi haluavansa opiskella juuri musiikkilukiossa.

Sveitsissä Simon soitti koskettimia ja lauloi bändissään, mutta muuten kokemus musiikin kanssa eroaa monista siinä, että hänen pääjuttunsa onkin FL studio. Elektronista rave-, DnB- ja acid-musiikkia hän on tehnyt jo kuusi vuotta. ”Pääsoitin” ei siis ole perinteinen, joten Madetojasta ei valitettavasti löydy paljon mahdollisuuksia käyttää hänen musiikkiteknologisia taitojaan.

Onko sitten hänen kokemuksensa Madetojan musiikkilukiossa ollut hyvä? Kyllä vain! Pelkästään musiikillisesti katsoen Madetoja tarjoaa monia mahdollisuuksia, ja tässä tapauksessa Simon oli aloittanut rumpujen soiton, käy bändityöskentelyssä ja laulaa kuorossa. Musiikin merkittävä rooli Madetojassa on ilahduttanut häntä suuresti.

Entä kokemus yleisesti?

”It’s great. Like, the people here are super nice, and are also very stylish. This school is really great.”

Lukio on ottanut hänet hyvin vastaan, ja opiskelijoiden musikaalisuuden lisäksi Simonia on hämmästyttänyt suomalainen lukiokulttuuri, kuten huomattava hierarkiattomuus opiskelijoiden ja opettajien välillä. ”Everyone has a part in the school. It’s not just kids listening to teachers; they actually do something here.” Hän mainitsi, ettei Sveitsissä oikein voi valita opiskeltavia oppiaineita, joten on mieluisaa, kuinka täällä pääsee opiskelemaan juuri itseään kiinnostavia aiheita.

Viimeiseksi Simonilla on sanottavaa tuleville vaihto-opiskelijoille: ”If you go to an exchange, take Rotary, you will be in good hands. I’m with Rotary, I think they’re the best.” Lisäksi muiden vaihto-opiskelijoiden kanssa ystävyystyminen sekä vaihtomaan kielen oppiminen on suositeltavaa. Huvin ja muistojen tähden voi myös aloittaa Instagram-sivun ja ottaa useita kuvia.

”It is not always just sunshine and rainbows. Sometimes you will have bad times, but overall, you will grow so much as a person. I think it is a very interesting and very powerful experience.”

Rotary International on laaja kansainvälinen järjestö, jolla on yksi maailman tunnetuimmista nuorisovaihto-ohjelmista. Vuosittain yli 8 000 eri oppilasta tutustuu Rotaryn avulla eri kulttuureihin viettämällä joko muutaman viikon leirillä tai kokonaisen kouluvuoden ulkomailla.

HAASTATTELU

Tunnelmia MadRockin kulisseista

Iida Ikonen

Jemina Ketopaikka: Bändi: Kisumirrit, kitaristi

Aleksandra Anttila: Bändi: Kisumirrit, ELLE, Uudestaan; Rumpali

Nea Lähtevänoja: Bändi: Kisumirrit; laulaja

Millaista oli esiintyä MadRockissa?

Jemina Ketopaikka: “Aluksi päivällä jännitti tosi paljon. Oikeastaan soundcheck taisi jännittää enemmän kuin itse esitys. Bändin ilmapiiri oli tosi hyvä, minkä takia lavallakin oli hauskaa. Lavalla ei edes tavallaan tajunnut yleisön olemassaoloa, koska yleisö oli semmoinen pimeä aukko. Kaikki valot ja sumu esti näkyvyyttä yleisöön.”

Aleksandra Anttila: “Oli tosi kivaa, mutta tosi jännittävää. Puolituntia ennen esitystä olin ihan paniikissa ja pelkäsin, että unohdan kaiken, mitä pitää soittaa. Tykkäsin esiintyä kavereiden kanssa, koska meillä on semmoinen turvallinen ja kannustava ilmapiiri. Tiesin, että vaikka tulisi virheitä, niin kukaan ei ole vihainen tai suutu siitä.”

Nea Lähtevänoja: “Jännitti tosi paljon, ennen esitystä varsinkin. Sitten kun pääsin lavalle ja pääsi fiilikseen siitä biisistä, oli tosi hauskaa. Oli kivaa olla kavereiden kanssa.”

Mitä teit ennen esitystäsi?

Jemina Ketopaikka: “Hypittiin, pompittiin ja laulettiin bakkärillä”

Aleksandra Anttila: “Hengitysharjoituksia, että saisi rauhoituttua. Fiilisteltiin kavereiden kanssa bakkärillä ja yritettiin keskittyä johonkin muuhun kuin siihen esiintymisjännitykseen.”

Nea Lähtevänoja: “Katsottiin muita esityksiä ja jännitettiin ihan hirveästi. Siirryttiin bakkärille ja hypeutettiin toisiamme, että lavalle astuessa ei jännittäisi niin paljon. Join myös tosi paljon vettä.”

Mikä on mielestäsi ultimaattisesti paras paikka istua juhlasalissa? Miksi?

Jemina Ketopaikka: “Itse tykkään istua takana mikseripöydän edessä. Siitä näkee hyvin lavalle, sekä oman ympäristön.”

Aleksandra Anttila: “Kun astuu juhlasalin oikeanpuoleisesta ovesta sisään ja heti menee vasemmalle, siinä on kolme penkkiä. Ne paikat on eristetty muista penkeistä ja nurkassa on kiva istua. Minua ahdistaa, jos tiedän, että minun takanani istuu paljon ihmisiä.”

Nea Lähtevänoja: “Takana jossain keskellä, josta näkee kaiken. Siellä istuessa ei tarvitse huolehtia, että takana istuisi ihmisiä, jotka häiriintyvät, jos vaikka kommentoi jotain esitysten välissä.”

TESTI

Mikä kouluruoka olet?

Selja Kukkala

Kaverillasi on huono päivä. Mitä teet?

- Yritän viedä kaverini ajatukset muualle hauskoilla jutuillani.
- Kysyn kaveriltani, millaista tukea juuri hän kaipaa.
- Jaan listan käytännönläheisiä vinkkejä, joita kaverini voi hyödyntää.
- Kuuntelen kaveriani ja tarjoan olkapään, jota vasten itkeä.

Mistä sinut löytää vapaa-ajallasi?

- Milloin mistäkin.
- Mistä vain, missä on paljon kavereita.
- Koulusta tai töistä.
- Parin ystävän seurasta esimerkiksi kahvilasta tai metsäretkeltä.

Mikä on lempivärisi?

- a. Riippuu päivästä, viikosta ja kuukaudesta.
- b. Punainen
- c. Valkoinen
- d. Keltainen

Mikä on lempioppiaineesi?

- a. musiikki
- b. matematiikka
- c. ruotsi
- d. psykologia

Mitä harrastat?

- a. Taekwondo ja kirjapiiriä
- b. Sitä mitä kaveritkin.
- c. Lenkkeilyä.
- d. Käsitöitä.

Millainen rahatilanteesi on?

- a. En tiedä mitään tämänhetkisestä rahatilanteestani.
- b. Käyttötulillani oli tasan 0,60€, kun viimeksi tarkistin.
- c. Erinomainen.
- d. Ihan kohtuullinen, vaikka voisi olla parempikin.

Mitä kursseja huojennat?

- a. Kaiken mahdollisen.
- b. En raskisi huojentaa mitään, koska kaikilta kursseilta löytyy kavereita.
- c. Opon.
- d. Liikunnan.

Mihin koulun jälkeiseen toimintaan kuulut tai haluaisit kuulua?

- a. OYJO
- b. Laskupaja
- c. Sekakuoro
- d. Tyttökuoro

Eniten a-vastauksia: Olet luova ja yllättävä **PINAATTINAPPI!** Sinulla on paljon erilaisia mielenkiinnonkohteita ja ideoita sekä energiaa toteuttaa niitä. Olet oman tiesi kulkija, eikä sinua ei kiinnosta muiden mielipiteet, vaan teet juuri sen, mitä haluat. (Joskaan et yleensä tiedä, mitä haluat.) Mottosi on ”Elämä on ihmisen parasta aikaa”.

Eniten b-vastauksia: Olet ystävällinen ja suosittu **MAKARONILAATIKKO!** Olet pidetty tyyppi, ja sinulla on tosi laaja kaveripiiri. Viihdyt paikassa kuin paikassa, koska löydät mielenkiintoista jutuseuraa kaikkialta. Mottosi on: ”Asialliset hommat hoidetaan, muuten ollaan kuin Ellun kanat”.

Eniten c-vastauksia: Olet järkevä ja monilahjakas **PERUNA JA KASTIKE!** Arvostat tavallista arkea ja helppoja valintoja, etkä pidä turhasta hössätyksestä. Olet ahkera ja osaat asian kuin asian, jonka takia si- nuun törmääkin usein esimerkiksi koululla. Mottosi on ”Jos ei jaksaa niin koittakaa vaan jaksaa”.

Eniten d-vastauksia: Olet lempeä ja huolehtiva **KULINARISTIN KANAKEITTO!** Olet kaveriporu- kastasi se, johon nojataan vaikean paikan tullen. Nautit syvällisistä keskusteluista ystäviesi kanssa, ja näet elämästä sen kauneimmat puolet. Mottosi on ”Luultavasti myrskyjä onkin vain siksi, että niiden jälkeen saataisiin auringonnousu”.

Motot/lainaukset:

”Elämä on ihmisen parasta aikaa.” – Matti Nykänen

”Asialliset hommat hoidetaan, muuten ollaan kuin Ellun kanat.” – Väinö Linna: Tuntematon sotilas

”Jos ei jaksaa nii koittakaa vaan jaksaa.” – Niilo22

”Luultavasti myrskyjä onkin vain siksi, että niiden jälkeen saataisiin auringonnousu.” – Tove Jansson: Muumipapan urotyöt

ARTIKKELI

Sekakuoro Vaasan kuorofestivaaleilla

15.–16.5.2026

Teksti: Edla Kinnunen ja Katri Kukkala

Kuvat: kuorolaiset, opettajat ja Johan Hagström

Eräänä perjantaiamuna kello viisi kokoontuimme sekakuoron kanssa Oulun rautatieasemalle. Junaan raahautui väsynyt teinilauma, josta ainakin osa oli muistanut nukkua muutaman alkuyön pikkutun- nin. Kun veturi oli aloittanut matkansa kohti Vaasaa, meinasi pientä paniik- kia keskuudessamme aiheuttaa yhden kuorolaisen vahingossa tapahtunut pommiin nukkuminen. Tapaus päättyi kuitenkin lopulta onnellisesti hyvien neuvottelutaitojen ansiosta.

Junassa osa kartutti reippaan lukiolaisen identiteettiään toimittelemalla itsenäisen opiskelupäivän tehtä- viä aamukuudelta. Toiset olivat jonkinlaisen aamuvillin vallassa ja kolmannet yrittivät epätoivoisesti jat- kaa lyhyeksi jääneitä yöuniaa. Seinäjoella vaihdoimme junaa ja pääsimme aloittamaan kuorotreffit tam- perelaisen Pyynikin lukion kamarikuoro Samsaran kanssa. Finlandia-hymni soi aamukäheillä äänillä kes- kinkertaisesti mutta kohotti tunnelmaa sitäkin enemmän.

Vaasassa olimme perillä kymmenen aikaan. Sekalainen seurakuntamme kulki hotellille huuliharpun ja “menkää reunaan, pyörä tulee!” -huutojen siivittämänä. Kun kaikki olivat saaneet vatsat täyteen – opiskelijabudjetin sallimalla rahamäärällä – suuntasimme Vaasan lyseon lukiolle konsertoimaan. Ylei- sö, ainakin Samsaran väki, oli haltioissaan loistavasta esiintymisestämme. Saimme tietysti myös itse nauttia Samsaran taidokkaista ja mukaansatempaavista kappaleista sekä luikauttaa muutaman laulun yh- dessä heidän kanssaan. Lukiolta kiidimme pikavauhtia seuraavaan kohteeseem- me kauppakeskus Rewelin lavalle sellaisella sähinällä, että sielua vihloi. Sen jälkeen me väsyneet matka- laiset pääsimme vihdoin majoittumaan ja huoltamaan itseämme.

Illalla meitä odotti vielä Palosaaren kirkko. Kävely alkoi jo ottaa voimille, mutta olimme kuin olimmekin paikalla juuri ajallaan. Kirkossa jopa osa kuoronjohdon opiskelijoista pääsi näyttämään huippuun hiotut taitonsa. Suvivirsi kajahti hienosti, ja tunnelma oli käsin kosketeltava. Kun kaikki olivat selviytyneet takaisin hotellille, söimme yhteisen iltapalan, jonka reippaimmat olivat ehtineet hakea Lidlistä. Popsimisen ja iltalaulun jälkeen uni maistui (ainakin osalle).

Copyright Johan Hagström: Sekakuoro Palosaaren kirkossa

Aamulla heräsimme virkeinä ja opiskelijabudjetin mukaisen aamupalan jälkeen suunnistimme Vaasan teatterille viihdyttämään brunssilla aterioivia ihmisiä. Keikan jälkeen pääsimme vielä haahuilemaan Vaasan keskustaan ennen viimeistä esiintymistämme taidehallilla. Taidehallin pihassa nauru rai-kui, kun leikkiemme lomassa saimme eräältä pyörämieheltä kehuja laulu- ja tanssitaidoistamme. Esiintyessä pienehköjä vaikeuksia tuottivat hallin seinillä olevat taulut, joista basso- ja tenoriosas-tomme ei olisi millään halunnut pysyä erossa. Lauleskelun jälkeen suuntasimme Samsaran kanssa yhteis-kuvaan ja siitä jo pian rautatieasemalle, jossa kajautimme vielä loppulaulut.

Junassa saimme vielä hetken aikaa nauttia uusien ystäviemme seurasta. Seinäjoella tiemme erosivat, mutta ennen vaihtojunien tuloa ehdimme luikauttaa vastakkaisilta laitureilta Finlandian ja Kalliolle, kuk-kulalle. Oulun-junassa muistelimme reissuamme, yritimme jaksaa tehdä koulutehtäviä sekä puhuimme siitä yhdestä Samsaran bassosta, jonka ääntä suunnilleen kaikki olivat ihailleet. Eräs sopraano ei ollut uskaltanut kehua häntä, koska pelkäsi, että kuulostaisi liian flirttailevalta.

Brunssilla:
Sekakuoro
ja Samsara Vaasan
teatteriravintola
Kulmassa

Sekis ja Samsara: Kuorot Toivo Kuulan patsaalla

Lauantai-iltana saavuimme takaisin koti-Ouluun (till Uleåborg näin vaasalaisittain). Fiilikset olivat väsyneet ja kaikkensa antaneet mutta todella iloiset tästä mahtavasta kokemuksesta. Reissu vahvisti roimasti sekakuoron yhteishenkeä, ja lisäksi saimme ihania ystäviä Tampereelta sekä kasan mieleenpainuvia kuorofestari muistoja.

Kultaisen kuoronjohtajamme **Elinan** sanoin: “Ihminen on onnellisimmillaan, kun se saa tehdä rakastamiaan asioita toisten ihmisten kanssa. Tämä oli mun tähän mennessä paras sekakuorokokemus!”

Seka- (tai seko-) kuoron matkalla kultua:

“KIITOS VAASA!”

“Kuusikehdossa on kaksi uuta”

“Osaako pojat sanat? Ooksää tarkistanu osaako ne?” - Herra taidehallilla

“Elinalta (avain)kortti pois, että se ei lähe Vaasan yöhön”

“Veikko on mukava mies”

“Mun pitää saada nimmari siltä (samsaralaiselta)”

“Simon, sulla on kontrabassoäni!”

“Melkein kuolin noissa portaissa, mut onneksi oon vaan henkisesti kömpelö enkä fyysisesti”

Juuri ennen esitystä: “Onko näille lauluille jotain järjestystä ole-massa?”

Kesken esityksen: “Mitä nytten lauletaan?”

“Tuonen viita, rauhan riita”

“Pojat nyt tänne, ette te kerkeä käyä kaupassa. Se kauppa on KAUKANA!”

“Mää hukkasin mun kengät” (tuloksena loppuillan kävelyjen suorittaminen varpasillaan)

“Jos en minä sinu...a saa”

“Tuutteko tarkistaan ollaanko huoneessa vai saadaanko jo nukkuu?”

Kuorot juna-aseamalla: Viimeiset yhteislaulut omilta laitureilta

ARTIKKELI

Utsjoen poijjat

Madislaiset Lapin erämaita valloittamassa

Joel Kaunisto ja Selja Kukkala

Viime periodissa Madiksella oli hitusen vähemmän vilskettä, kun kolme reipasta ykkösluokkalaista lähti vaihtoon Suomen ja koko EU:n pohjoisimpaan luki-oon. Utsjoelle tiensä löysivät Niila Hauru, Aatu Määttä ja Aslak Puolitaival.

Niilalle lähtö Utsjoelle toi kaivattua vaihtelua tavalliseen kouluarkeen. Suositus lähdöstä Utsjoelle tuli alun perin kaverilta.

– En ollut myöskään koskaan käynyt niin pohjoisessa, ja ajatus oli kiinnostava, Niila lisää.

Aatulle ja Aslakille suurin motivaatio vaihtoperiodille juuri Utsjoella oli luonto.

– Minulla teki mieli kokea arkea Lapissa sen kauniin luonnon takia, Aatu kertoo.

Aatu Määttä (vas.) ja Aslak Puolitaival (oik.)

Vaihdon käytännön puoli sujui kätevästi. Suurimmassa osassa vaihdon järjestämisessä olivat niin Madiksen kuin Utsjoenkin opinto-ohjaajat. Heidän kanssaan hoidettiin esimerkiksi kursseihin liittyvät käytännön työt.

– Utsjokelaiset ottivat meidät mielellään vastaan, joten emme joutuneet käymään läpi minkäänlaista valintaprosessia, Niila kiittelee.

Arki Utsjoella sujui mukavasti, sillä pojat saivat maksuttoman asunnon noin sadan metrin päästä koululta. Liikunnasta ja luonnosta pitävien poikien vapaa-aika kului pitkälti luonnon tai liikunnan parissa.

– Koulun jälkeen aika kului ensin yhteisessä ruoanlaitossa, jonka jälkeen katsoimme usein, olisiko illalle missään ilmaisia liikuntavuoroja, Niila kertoo.

– Erityisesti Aslak piti myös tuntureilla seikkailusta, joten kävimme usein myös yhteisillä hiihtovaelluksilla, hän jatkaa.

Aslakin mukaan tuntureilla pääsi nauttimaan erämaan hiljaisuudesta.

Luonnonläheisyys näkyi myös itse lukiossa. Koko lukio teki nimittäin yhteisen pilkkireissun Norjaan tunturijärvelle. Mukana oli lähes kaikki oppilaat sekä suurin osa henkilökunnasta.

– Reissulla järvestä nousi kilon rautu, Aatu kehuskelee.

Madiksen ja Utsjoen suurimmaksi eroksi Niila nimeää niiden koon. Utsjoen lukiossa opiskelijoita on suunnilleen 15, kun taas Madetojalla yli 350. Lukion koko näkyy Niilan mielestä myös lukioarjessa.

– Pienempien ryhmien vuoksi tunnit olivat paljon dialogisempia, ja opettajilla oli paljon helpompaa tukea yksittäisen oppilaan koulunkäyntiä, hän pohtii.

Niila Hauru

Niila suosittelee vaihtoperiodia myös muille. Hän vinkkaa houkuttelemaan myös kaverin mukaan vaihtoon.

– Vaihtoperiodi antaa hyvää vaihtelua lukioarkeen. Vaihdoissa tutustuu todella helposti muihin ihmisiin, lukion kautta ja myös erilaisten liikuntavuorojen kautta, hän toteaa.

Niila koki pienen paikkakunnan vaikuttavan myös yhteisöllisyyden kokemukseen.

– Utsjoella tuntui, että yhteisöllisyyden merkitys korostui paljon arjessa. Sosiaalisten suhteiden kautta järjestimme reissuja kauemmas sekä ihan vain kauppakyytejä, hän kertoo.

Esimerkiksi yhteisöllisyydestä hän mainitsee kouluarjen: kaikki olivat tekemisissä keskenään, ja porukat tiiviitä.

– Opin vasta viimeisillä viikoilla, että lukion kakkoset olivat edes kakkosia, hän kertoo.

Haluatko sinäkin vaihtoon?

Innostuitko itsekkin vaihtoperiodista toisessa lukiossa, ja harkitset sen mahdollisuutta? Kysyimme Madiksen opolta Tuula Mäkiseltä muutaman kysymyksen vaihdosta toiseen lukioon.

Tuula kertoo vaihtoperiodin olevan mahdollista periaatteessa missä tahansa vaiheessa lukio-opintoja. Helpointa se on kuitenkin 1. tai 2. vuoden aikana. Keskeisintä on jokaisen opiskelijan henkilökohtainen opiskelu- ja yo-suunnitelma, joka täytyy ottaa huomioon vaihtoa suunnitellessa.

– Omaa opiskelusuunnitelmaa pitää verrata kohdekoulun tarjontaan; onko tarjolla niitä opintojaksoja, joihin haluaa opiskella ja ennen kaikkea, onko mahdollista mahtua toisen koulun ryhmiin, Tuula selventää.

Madiksessa vaihtoperiodit eivät ole vielä kovin yleisiä, vaikka niitä toki on:

– Vaihtoperiodeita käydään vuosittain muutamia, useimmiten yksittäisiä opintojaksoja toisissa lukioissa, Tuula kertoo.

Hän muistuttaa myös Madiksen musiikkiopinnoista. Vaihtoperiodia suunnitellessa täytyy huomioida se, ettei muissa lukioissa ole päällekkäisyyksiä, mutta pakolliset musiikkiopinnot täytyy kuitenkin saada tehtyä omien lukio-opintojen aikana.

Mihin kouluihin madislaisilla olisi siis mahdollista vaihtaa?

Tuula kertoo, että Oulun kaupungin ylläpitämällä lukioilla on sopimus, jonka mukaan opiskelija voi haakeutua vaihtoperiodille toiseen Oulun kaupungin lukioon. Madislainen voisi siis halutessaan käydä helpostikin periodin esimerkiksi Haukiputaan tai Tyrnävän lukiossa.

Oulun ulkopuolella oleviin lukioihin vaihtaminen on erilainen prosessi. Vaihto on aina tapauskohtaisesti harkittava, ja päätöksen siitä tekevät lähtö- ja tulokoulun rehtorit.

Vaihtoperiodia harkitsevalle Tuulalla on vielä yksi tärkeä asia:

– Opon kanssa pitää käydä suunnittelemassa vaihtoperiodia hyvissä ajoin, hän muistuttaa.

ARTIKKELI

ON OULU TÄÄ -musikaali

Sara Aaltonen

On Oulu tää -musikaali oli monen vuoden prosessi, joka kulminoitui 13.–19.4. pidettyyn näytösviikkoon. Musikaalisissa yhdistyi yli sadan oululaisnuoren luovuus, ohjaavien opettajien tuki ja ennen kaikkea rakkaus kulttuuria kohtaan.

On Oulu tää seuraa yhdysvaltalaisista Evania, joka lähtee pomonsa käskystä Ouluun tekemään artikkelia kulttuuripääkaupungista. Tutkiessaan Oulua Evan löytää Aaron sekä muita ihania ihmisiä kertomaan Oulun kulttuurista. Musikaali käsittelee muun muassa rakkautta, Oulun rikasta kulttuuria sekä sen varjopuolia.

Musikaalia alettiin työstämään heti, kun kerrottiin, että Oulu on valittu vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi. Juoni syntyi Luovan kirjoittamisen kurssilla ja kappaleet vähän sen jälkeen. Dramatisoinnista vastasi Anne Ålander, jonka kanssa alettiin sitten 2025 keväällä harjoittelemaan.

Musikaaliryhmään kuului noin 40 lukiolaista, Pohjankartanon koulun kuoro sekä myöhemmin OYJO.

Ohjaaviin opettajiin kuului Anne Ålander (ohjaus), Iina Palokangas (laulu), Samuel Halonen (kuoro), Ilona Rätty (koreografia) sekä Jaakko Jauhiainen (OYJO). Musikaaliporukka kiittää syvästi panoksestanne!

Kuvassa opet joraamassa!

Anne Ålander ja Iina Palokangas jakoivat roolit, ja he antoivat opiskelijoille tehtäväksi esittää ihan mitä itse tahtoo kahden minuutin aikarajalla. Soittaminen oli ainoa asia, jota ei mielellään saanut tehdä, sillä sitä taitoa ei musikaaliin erityisesti tarvinnut. Oppilaat esimerkiksi lauloivat, tanssivat tai näyttelivät jonkun kohtauksen haluamastaan näytelmästä. Osa näytti jonkin satunnaisen osaamansa liikkeen, kuten madon. Itse tanssin Rasputinin tahtiin ripaskaa ja pyrin tuijottamaan opettajia silmiin. Sen kautta pääsin pääosin tanssijaksi musikaaliin.

Musikaalitunnit koostuivat aluksi suurimmaksi osaksi vain toisiin tutustumisesta eri leikkien avulla. Oman kokemukseni perusteella voin sanoa sen toimivaksi menetelmäksi, sillä siinä vaiheessa, kun olet melkein ventovieraan kanssa läähättänyt kuin koira ja sirissyt pannulla kuin pekoni, niin mikään ei tunnu enää vieraalta. Loppua kohden tunnit muuttuivat yhä enemmän vain ja ainoastaan musikaalin läpimenoiksi.

Rakkaustanssi

Itse musikaaliviikolla esitimme yhteensä 13 esitystä, mikä oli aika-moinen rutistus ihan jokaiselle meistä. Esitysten lisäksi meidän piti hoitaa kaikki sen viikon kouluhommat, ja osa ehti vielä omiin lajitreeneihinkin. Viikon jaksamisen kulkua voisi mielestäni kuvata alaspäin aukeavalla paraabelilla. Enskan jälkeen kaikkia väsytti ja ihmeteltiin, miten jaksaa vielä 11 esitystä. Sitten kun oltiin puolivälissä, tahtiin alkoi tottua eikä väsymystä ei enää huomannut niin paljoa. Kaikki kuitenkin tsemppasivat toisiaan ja jaksoimme vetää kunnon loppuun asti.

Ennen esityksiä teimme aina yhteiset äänenavaukset ja lämpät. Lämppään kuului artikulaatioharjoitusta, äänenavausta, venyttelyä ja jonkinnäköistä energiannostattamista, kuten tanssia. Loppuun lauloimme *Mr. Miller* -kappaleen.

Ilina Palokangas lämpää musikaaliryhmää

Musikaalilaisten minihaastattelut

Kuka olet ja mikä oli roolisi musikaalissa?

Maija Anttonen:

Oon Maija ja mun roolit olivat lentoemäntä, varjotanssija, ravintolan asiakas, MM-kisojen tanssija ja rakkaustanssija.

Touko Hukkanen:

Olen Touko ja esitin musikaalissa Eija-mummoa.

Aada Köykkä:

Mä olen Aada Köykkä ja näyttelin musikaalissa Evan Milleriä.

Anne Ålander:

Olen Anne Ålander ja musikaalin ohjaaja.

Mitä musikaalin tekeminen merkitsi sinulle?

Maija:

Sain musikaalista ainutlaatuisia ja ihania uusia kokemuksia ja opin sen tekemisestä tosi paljon.

Touko:

Musikaalin tekeminen, lopulta kaikki teatteri, merkitsee pohjimmiltaan hauskanpitoa. Tätä merkitsi minulle myös meidän musikaalimme.

Aada:

Musikaali merkitsi minulle tosi paljon. Sain lisää kokemusta teatterin tekemisestä, sain tosi paljon uusia ystäviä, pääsin esiintymään ja nauttimaan siitä ihanasta jännityksen sekalaisesta filistelystä. Vaikka tän musikaalin tekeminen oli tosi aikaa vievää ja raskasta, niin kyllä ne esitykset sitten palkitsi ja oon tosi kiitollinen, että sain olla mukana.

Anne:

Musikaalin tekeminen merkitsi minulle jälleen yhden suuren unelman toteutumista, koska saimme toteutettua Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoteen 2026 näin suuren pedagogisen yhteistyöprojektin yhdessä Madetojan musiikkilukion, Pohjankartanon koulun, Harrastamisen aarrearkun, Ammattiopisto Luovin ja Oulu2026-säätiön kanssa.

Mikä oli lempi kohtauksesi näytellä?

Maija:

Mun lempparikohtaus on ehdottomasti loppukohtaus On Oulu tää, koska siinä oltiin kaikki yhdessä lavalla laulamassa ja tanssimassa, ja tykkäsin sekä biisistä että koreografiasta kovasti.

Touko:

Toisen näytöksen ensimmäinen kohtaus, jossa Eija-mummo ja Toripolliisi ottavat kontaktia yleisöön. Sen esittäminen tuli viikon edetessä aina vain hauskemaksi.

Aada:

Lempikohtaukseni oli todennäköisesti se, kun oltiin Sakarin ravintolassa, tai musikaalin ihan ensimmäinen kohtaus, jossa oli Mr. Miller biisi.

Mikä on lempi muistosi musikaalista?

Aada:

Hankala sanoa yhtä tiettyä muistoa, koska parhaita hetkiä oli kaikki yhteiset nauruhevulit bäkkärillä, tai kun laulettiin siellä porukalla karaokea. Meidän porukka oli niin mieletön, et ihan vaan bäkkärillä yhdessä oleilu on mun paras muisto. Toki pakko sanoa myös lempi muistona se ihana fiilis jokaisen esityksen loppukumarruksissa, se tuntui niin epätodelliselta ja ihanalta yhtä aikaa. Varsinkin vikan esityksen jälkeen siinä sellainen helpotuksen ja haikeuden tunne oli tosi voimakas.

Anne:

Lempimuistoni on se yhteisöllisyyden tunne ja yhdessä tekemisen meininki, joka meillä vallitsi koko projektin ajan!

Aada Köykkä Evanin roolissa

Maija:

Vika näytös, hengailu bakkärillä ja aamunäytöksiä edeltävät yhteiset meikkaustuokiot.

Touko:

Musikaaliporukan yhteishenki on jäänyt lämpimänä muistona mieleen.

Paras bakkärisnack?

Maija:

Viinirypäleet :)

Touko:

Jääkaappikylmät suklaakeksit

Aada:

Paras bakkärisnack ehdottomasti viinirypäleet!

Anne:

Ehkä tähän täytyy sanoa jälleen kerran se viinirypäle! :)

OYJO toi musikaalin eloon loistavalla soitollaan!

Musikaaliporukka kiittää ja kiittää!

Ajatuksia lomasta

Eea Pelkonen

Pian on taas se aika vuodesta, kun Suvivirren viimeiset sävelet kajahtavat ilmoille ja kauan odotettu kesäloma alkaa. Lämpö sulattaa talven surut, linnut laulavat, ja aurinko hellii pisamat esiin. Monen suunnitelmissa on tankata energiaa ja jäätelöä niin paljon, että syksyllä on täynnä elinvoimaa. Kaikista etukäteen mietityistä suunnitelmista ja odotuksista huolimatta moni meistä päätyy viettämään ison osan kesälomastaan sisällä sängyssä loikoillen ja ruutujen äärellä.

Vaikka sisällä loikoilu kuulostaakin tavallaan rennolta ja paineettomalta, olen huomannut, että sen jälkeen olo ei useinkaan ole levännyt ja palautunut. Somen selaaminen ja sängyssä makaaminen iltapäivään asti eivät todellisuudessa tuo levollista oloa, vaan kuormittavat entisestään. Loman jälkeen harmittaa, miten vähän ulkona tuli oltua tänäkin kesänä.

Mutta miten tätä kannattaisi lähteä muuttamaan? Ensimmäinen askel on ymmärtää, että lomailu ei ole suoritus. Kukaan ei ole antamassa sinulle arvosanaa kesälomasi tehokkuudesta ja tuloksista, eikä lomailua tarvitse suorittaa ketään toista varten. Jos ensimmäinen lomaviikko menee sängyllä loikoillessa, saatoit todella olla levon tarpeessa. Lepo auttaa palauttamaan voimat ja voimia alkaa riittää taas mukavien asioiden tekemiseen. Lomasta nauttimiseen kannattaa panostaa itseään varten, eikä huonojen hetkien kannata antaa estää hyvien hetkien mahdollistumista.

Kun kesäloma tänä vuonna alkaa, pysähdy hetkeksi miettimään, mitkä asiat tukevat hyvinvointiasi oikeasti ja tuovat sinulle iloa. Istu alas ja listaa sinulle mieluisia kesätekemisiä paperille. Ne voivat olla mitä tahansa jäätelön ostosta viiden metrin uimahyppyyn, sen mukaan mitä juuri sinä haluaisit tehdä. Listan tarkoitus ei ole aiheuttaa paineita, eikä kaikkia kohtia tarvitse tehdä. Sen kirjoittaminen auttaa kuitenkin muistamaan iloa tuovat asiat läpi kesän ja tekee niiden toteuttamisesta konkreettisempää. Listasta voi rastittaa asioita niiden tekemisen myötä, ja samalla huomaa, mitä kaikkea on saanut kokea.

Kesälomalla moni nuori käy kesätoissa eikä aikaa riitä sen takia erikoisempiin aktiviteetteihin. Kesästä voi kuitenkin pyrkiä nauttimaan pienissä hetkissä myös töiden ohella. Ennen töitä voi pulahtaa aikaiselle aamu-uinnille, töistä voi pyöräillä kotiin maisemareittiä tai iltapalan voi pakata eväsrasiaan ja syödä ulkona. Kesällä saa myös ottaa rennosti ja vain olla. Kouluvuodesta palautumisessa on tärkeää kuunnella omaa kehoa ja jaksamista. Tyhjä akku voi kokeilla ladata esimerkiksi piknikviltillä maaten ja kirjaa lueskelten somen selaamisen sijasta.

Kun viimeisenä koulupäivänä kävelet koulusta kotiin, muista olla itsestäsi ylpeä. Taakse jäävä kouluvuosi on ollut jokaiselle erilainen, mutta selvisimme siitä. Kouluvuosi on nyt takana ja kaiken ylimääräisen stressin saa karistaa harteilta. Vaikka väsymys hetkellisesti kaataisikin sängyn pohjalle, seuraava päivä on aina uusi mahdollisuus. Kesä on kaunis ja meillä on upea mahdollisuus nauttia auringonlaskuista, puistoista, uimarannoista, luonnosta, luovuudesta ja ihmisistä ympärillämme. Sen takia haastan sinut tänä kesänä pohtimaan, mitä juuri sinä haluat oikeasti tehdä ja kokea. Maailma on täynnä mahdollisuuksia, jotka näkee parhaiten, kun puhelimen jättää laukun pohjalle. Kutsu ystäviä kylään, herkuttele, mene piknikille ja ennen kaikkea nauti lomailusta!

Levyarvostelu: Suomi Soimaan – Vesta

Sara Aaltonen

Vesta Burman eli **Vesta** julkaisi 15.5.2026 kolmannen studioalbuminsa *Suomi Soimaan* Etenee Recordsin alla. Albumi koostuu 11 kappaleesta, joista 10 on Vestan soolokappaleita.

Suomi Soimaan -albumin kansikuvasta voi päätellä paljon kappaleiden teemoista ja sanomasta. Kuvassa Vesta pitelee kanteletta kuin asetta referoiden *Suomi Soimaan* -kappaleesta kuultuja sanoituksia sekä albumilla nousevaa yleistä so-tateemaa. Kansikuva on myös otettu idyllisessä suomalaisessa maisemassa.

Vestan aiemmat kaksi studioalbumia olivat mielestäni upeita kokonaisuuksia, jotka loistivat herkkyydessään sekä uniikissa ulostulossaan. Vestan esikoisalbumi *Lohtulauseita* (2018) oli boheemia itkuja ihmissuhdeongelmista. Levyltä tuttu *Ota Varovasti* räjähti, ja lennätti Vestan yhdeksi Suomen tunnetuimmista artisteista. Vestan toinen levy *Uskon Tulevaan* oli mielestäni kokonaisuutena paljon haastavampi ja vaikuttavampi. Levy käsitteli muun muassa ilmastonmuutosta ja toivoa. Molempien albumien yhdistävänä tekijänä toimii kuitenkin todellinen pop-söpöily, jota kuullaan paljon myös tällä kolmannelle albumilla.

Albumi alkaa vaikuttavalla ja elokuvallisella *Suomi Soimaan* -kappaleella, joka on kuin juhannuskokko mökillä, kiehtova ja suuria lupava.

Albumin keskeisimpiä teemoja ovat kansallisylypeys sekä sen kritiikki, joka korostuu eniten *Hei Suomi* -kappaleessa, jonka puheosuudet ovat muistelmia pommitetusta Helsingistä. Muistelmien perään Vesta laulaa koko Suomelle: ”Hei Suomi, joko unohdit, oltu paossa itsekin. Auta veljiä, auta siskoja”. Vestan tunteellinen ilmaisu kertoo, ettei kritiikki tule vain kritiikin veivaamisen vuoksi, vaan rakkaudesta isänmaahan. *Hei Suomi* loppuu pariin säkeeseen *Veteraanin iltahuudosta*, joita on hieman muutettu olemaan niin sanottuja varoituksia. *Hei Suomi* on mielestäni albumin paras kappale sen kerroksellisuuden ja tunteellisuuden vuoksi.

Vaikka albumi on täynnä upeita suomalaisuutta kukistavia kokonaisuuksia, se sisältää myös pari *Vestaesque*-pop-biisiä, jotka toimivat hyvin singleinä mutta tuntuvat irtonaisilta koristeilta itse albumissa niiden kepeyden vuoksi. Vaikka kappaleiden teemat olisivat totisia, ne tuntuvat mitättömiltä sodan rinnalla.

Suomi Soimaan -albumi on kokonaisuutena mielestäni hieman rikkonainen, jolloin siitä on vaikea saada kunnollista otetta. Albumi kuitenkin osoittaa sen, että Vesta todellakin osaa uudistua artistina. Aiemmista itkuista on siirrytty mielestäni kypsempään ulostuloon rohkeutta jättämättä.

Nostoja

Oon työntänyt sydäntäni toisten syliin
Töninyt tieltäni heikot ja kauniit
Jaksanut kuunnella loputtoman pitkää
Juttuja, jotka ei katkea millään
Haluisin? korvaasi reikiä lisää
Laulan kun nukut laulan kun heräät
Päässäsi olen ystävä sulle
Mut kuka on mulle
Kuka on mulle

Vestangel

Mulla ei oo aina elämän haluu
Paidalla likaa tukassa takkuu
Mut ilmassa on taikaa
Ku ystävä soittaa, elämä voittaa

Ilmassa on taikaa (feat. Arppa)

Annatko pusun
Säästä mut hyvästeiltä
Annatko pusun
Säästä mua
Näen kuinka kirkas valo susta kimpoilee
Kokonaisen tarinan vaivattomasti muotoilee
Sentään osaan hämärässä liikkua
Sentään osaan hämärässä liikkua

Annatko pusun

ARVOSTELU | KIRJAT

Köynnöksin sydämeeni tarttunut kirja

Tilli Tuunanen

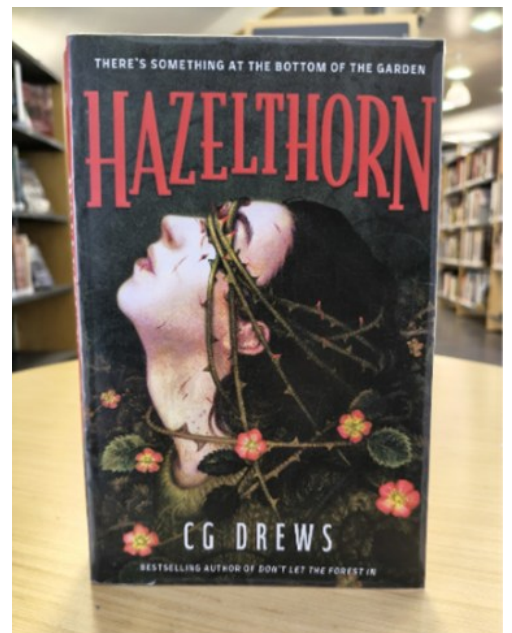
Evander on 17, mutta hän oli myös kymmenen kuolemaisillaan puutarhassa. Tämän jälkeen kaikki muuttui, Evander muuttui. Hän viettää aikansa Hazelthornin kartanon huoneessa, josta on tullut hänen omansa. Byron Lennox-Hall on tämän kartanon ja sen puutarhan omistaja. Hän ja hänen avustaja Carington pitää sairaasta Evanderista huolta. Mitä tapahtuu kun, joku myrkytetään ja koko Lennox-Hallin suku tulee kartanolle? Entä kun Evanderin on pakko yrittää luottaa Laurieen, joka yritti haudata hänet elävältä Hazelthornin kartanon puutarhaan, kun he olivat kymmenen? Saako Evander selvitettyä myrkyttäjän samalla, kun hän yrittää saada selkoa muillekin tapahtumille niin nyt kuin seitsemän vuotta sitten tapahtuneille?

Hazelthorn on C.G. Drewsin kirjoittama tunnelmallinen kauhu kirja, joka imaisee sisäänsä ja jättää jälkensä. Kirja on julkaistu 2025, ja siinä on noin 363 sivua riippuen painoksesta. Teos on kirjoitettu englanniksi, ja sen kieli on hyvin kuvailevaa, minkä vuoksi kirjasta voi oppia paljon uusia kauniita englanninkielen sanoja ja haastaa itseään kirjallisesti vaikeammalla teoksella.

Drews on kirjoittanut myös muita kirjoja, joita en itse ole vielä lukenut. Drews erityisesti tunnetaan hänen teoksesta *Don't let the forest in*, joka on myös kauhukirja ja on päätynyt lukulistalleni Hazelthornin lukemisen myötä.

Hazelthorn alkaa hitaasti. Asioita kuvaillaan paljon koko kirjan ajan, ja lukija saa kirjan tunnelmasta hyvin kiinni, mutta kirjan alku hyvinkin pitkälle on aika tapahtuma köyhä. Tämän takia kirjan lukeminen voi tuntua vaikealta tai hitaalta, mutta jos pitää maailmanrakennuksesta kirjoissa tämä kirja sitä kyllä antaa. Kirjan juonikulku on hyvin mielenkiintoinen ja yllättäviä juonenkäänteitä löytyy jokaisen kartanon oven takana ja puutarhan onkaloista.

“God was stronger than me when he made Adam and didn't fall in love with him”

Minulle kirja oli uusi kokemus. En ole aiemmin lukenut paljon kauhua ja varsinkaan englanniksi. Kirja välillä kertoi tapahtumista todella epäluotettavasti, koska päähenkilö ei aina luottanut omaan muistiin tai aistimuksiin. Tämä on minulle aika uutta kirjoissa, ja pidin siitä paljon. Kirja sai köynnöksensä minun ympärilleni, enkä ole vielä kokonaan toipunut siitä. Ajatukseni aina palaa kirjaan ja siihen tunteeseen, josta en vain voi päästää irti. Kirjan juonen käänteet saivat itseni pohtimaan aina kaikkea, mitä olisi mahdollista tapahtua seuraavaksi, ja tämä lisäsi jännitystä, koska kirjaa lukiessa en voinut todellakaan tietää, haluaako Drews antaa kirjan henkilöille onnellista loppua. Tämä ajatus toi minulle vain enemmän halua lukea kirjaa koko ajan eteenpäin, enkä kirjan loppupuolella saanut kirjaa mitenkään pois käsistäni, ennen kuin olin sen lukenut loppuun.

Hazelthorn on jännitystä luova tarina erilaisuudesta ja itsekkyyden valitsemisesta, kun vihdoinkin tajuaa, miten on tullut alistetuksi. Kirja on selkeästi kauhukirja, mutta ainakin itseni mielestä aika hillittyä, vaikka tarinassa onkin jonkin verran todella tarkkaan kuvailtuja graafisia ja väkivaltaisia kohtauksia. Kaiken kaikkiaan kirja on jotain, mikä on jäänyt mieleeni, ja toivon jäävän vielä pitkäksi aikaa.

RUNOJA

Orvokkeja ja valkoisia liljoja

Kuinka voikaan niin kaunis
Koskea jotain niin rumaa
Kuinka voikaan katse olla lempeä
Kun se on päällä näin ilkeän
En tätä ansaitse
En, vaikka eläisin sata vuotta enemmän
En ansaitsisi kosketusta niin lämpimän

Kysyisitte minulta, vastaus on aina sama
Johan jo kuolin, mutta muisto on soma
Katsellen nyt kiveäsi edessäni
Tunnen kätesi vielä poskellani
Sinä
Voi sinä
Kuinka vain saatoit
Jättää näin jälkeen

Anna Hänninen, Banaanitarhat

Kesä

Kärsimättömänä odottaa olemattomia värejä
Kiittämättömänä pahoitella pohjattomia pilviä
Mutta lujin käsin kannatella itseään
pitkin päiviä
joka tunti
minuutti ja
sekunti
kunnes seisoen auringon loistossa
vapauden suudelma viimein leväten kasvoilla
voi sulkea silmät

eikä enää vain uneksia

Anna Hänninen, Banaanitarhat

Rakkaus laulut

Laulat mukana rakkaus laulujen
kuvittelet tulevat ja menneet ihmiset
puhut ihmisistä jotka särki sun sydämen
miten oletkin vihdoin löytänyt sen
Rakkauden

Laulat mukana rakkaus laulujen
katsot tähtiin toivoen
pyydät maailmalta
mistä löytää rakastajan sen

Laulan mukana rakkaus laulujen
kerron menneelle minulle kaiken sen
kaiken sen rakkauden jota häntä kohtaan vihdoin
koen
kaiken sen mitä vihdoin säkenöin iloiten

Laulan mukana rakkaus laulujen
kerron nykyiselle hetkelle sen tärkeyden
miten vihdoin olen löytänyt sen

Laulan mukana rakkaus laulujen
mutta en muuta kun itseäni ajatellen
koska olen vihdoin saanut sen
Itseni Rakkauden

Tilli Tuunanen

Hetkeksi

Hetkeksi
Hei hetkeksi
Teit minut onnelliseksi
mutta vain hetkeksi
Muutit sitten tyhjänpäiväiseksi
Onneksi
et ollut sen enempää itsekään
Kuin lämpimän syksyn tuuli vaihdossa kylmään

Anna Hänninen, Banaanitarhat

NOVELLEJA | LUOVAN KIRJOITTAMISEN KURSSI

Kerttu seisoi vanhan puutalon kuistilla ja katsoi pihamaata, joka oli vielä osittain lumen peitossa. Maaliskuun aurinko oli kirkas, mutta kylmä tuuli nipisteli poskia. Hän veti villatakkia tiukemmin ympärilleen ja yritti hengittää syvään. Ilma tuntui erilaiselta kuin Vantaalla – puhtaammalta, mutta myös raskaammalta, kuin jokainen henkäys olisi ollut hukkaan heitettyä aikaa. Hän ei ollut kuvitellut palaavansa tänne. Ei näin.

Vielä kaksi vuotta sitten Kerttu oli istunut lasiseinäisessä neuvotteluhuoneessa kalvojen vaihtuessa ruudulla hänen takanaan. Hän oli puhunut itsevarmasti, selittänyt strategioita ja tavoitteita, ja muut olivat kuunnelleet. Hän oli ollut lähellä sitä, mistä oli aina unelmoinut: asemaa, arvostusta, tunnetta siitä, että hän oli jotakin enemmän kuin tavallinen. Muisto tuntui nyt vieraalta, kuin se olisi kuulunut jolle-

Kaikki oli alkanut hiipien. Ensin unettomuutena, sitten väsymyksenä, joka ei lähtenyt viikonlopun levolla. Pian Kerttu huomasi välttelevänsä katsekontaktia, unohtavansa asioita, pelkäävänsä pieniäkin virheitä. Lopulta eräänä aamuna hän ei kyennyt nousemaan sängystä. Katto tuntui painuvan häntä kohti, ja ajatus yhdestäkin sähköpostista sai sydämen hakkaamaan. Diagnoosi tuli nopeasti: vakava masennus.

Kuistilla seisoessaan Kerttu sulki silmänsä. Hän kuuli sisällä astioiden kilinän ja radion tasaisen huminan. Kaikki oli tuttua, liian tuttua. Hän oli se lapsi, joka oli kerran juossut paljain jaloin pihalla, rakentanut majoja ja kuvitellut suuria tulevaisuuksia. Silloin hän oli luvannut itselleen, ettei jäisi tänne.

Ensimmäiset viikot maaseudulla olivat olleet raskaita. Lehmien ruokkiminen ja lannan haju tuntuivat Kertusta suorastaan loukkaavilta. Hiljaisuuskaan ei ollut rauhoittavaa, niin kuin hänelle oli luvattu, vaan pelottavaa. Se pakotti ajatukset pintaan. Kaupungissa melu oli peittänyt ne alleen. Nyt ei ollut enää mitään, mikä olisi vaimentanut sisäistä ääntä, joka toisteli epäonnistumista, häpeää ja menetettyjä mahdollisuuksia.

Illalla hän istui keittiön pöydän ääressä ja tuijotti teekuppia. Äiti laski varovasti kätensä hänen olkapäälleen.

“Ei sun tarvitse olla mitään muuta kuin se mikä sä olet,” äiti sanoi hiljaa.

Kerttu ei vastannut mitään. Hän ei uskonut sitä.

Kevät eteni. Lumi sulii ja paljasti märän maan, joka tuoksui mullalta ja uudelta alulta. Kerttu käveli metsätietä pitkin. Hän kuunteli askeltensa rytmiä, lintujen laulua ja tuulen suhinaa koivuissa. Hän pysähtyi pienen puron varrelle. Vesi virtasi kirkkaana, esteistä välittämättä. Hän jäi katsomaan sitä pitkäksi aikaa.

Kertun mieleen nousi muisto: hän oli ehkä kahdeksanvuotias, istunut saman puron äärellä ja yrittänyt rakentaa patoa kivistä. Vesi oli aina löytänyt tiensä läpi, kiertänyt esteet, jatkanut kulkuaan. Silloin se oli turhauttanut häntä. Nyt hän hymyili varovaisesti.

Kesän tullessa päivät pitenivät. Kerttu auttoi vanhempiaan pihatöissä. Hän kitki rikkaruohoja ja maalasi aita. Työ oli yksinkertaista, mutta konkreettista. Hän näki heti, mitä oli saanut aikaan.

Iltaisin hän istui portailla ja katsoi auringonlaskua. Hän ei enää ajatellut jatkuvasti sitä, mitä oli menettänyt. Sen sijaan hän huomasi ajattelevansa kaikkea sitä, mitä oli saanut tilalle. Eräänä iltana isä istui hänen viereensä.

“Kaipaanko sä jo takaisin?” isä kysyi.

Kerttu mietti hetken. Hän ajatteli kiireisiä aamuja, sähköpostitulvaa, loputonta suorittamista. Sitten hän katsoi edessään avautuvaa peltoa, joka kylpi pehmeässä iltavalossa.

“En,” hän sanoi lopulta. “En enää.”

Syksyn tullessa Kerttu huomasi hengittävänsä kevyemmin. Masennus ei ollut kadonnut kokonaan, mutta se ei enää hallinnut kaikkea. Hän oppi tunnistamaan huonot päivät ja hyväksymään ne osana itseään.

Eräänä aamuna hän heräsi aikaisin ja lähti kävelyille. Sumu leijui peltojen yllä, ja maailma tuntui hetken pysähtyneen. Hän pysähtyi ja sulki silmänsä, hengitti syvään. Tällä kertaa ilma ei tuntunut raskaalta.

Hän avasi silmänsä ja katsoi ympärilleen. Tämä paikka, jota hän oli joskus pitänyt liian pienenä, liian hiljaisena, oli nyt juuri sopiva. Se ei vaatinut häneltä mitään, mutta antoi silti kaiken olennaisen. Tänne hän todella kuului.

Kerttu kääntyi takaisin kohti taloa. Lehmät pitäisi päästää taas laitumelle.

Aake Saukko

Kesän lämpö on sinun lämpöäsi

Leikkipuistossa piti aina ensimmäiseksi juosta tekemään kieppejä tankoihin. Näytin mummolle kaikki temput, jotka olin oppinut koulun välitunneilla. Mummo katsoi ehkä vähän kauhuissaan ylös alas ja edestakaisin menevää rimpuihuani, mutta minä en nähnyt syytä huoleen.

Sitten huomasin, että isosisko oli mennyt tasapainottelemaan puupölkyn päälle, joten minunkin piti mennä. Otin mummoa kädestä kiinni, jotta pystyisin nousta seisomaan sen päälle. Pölkky oli hurjan korkea, mutta minä halusin olla rohkea trapetsitaiteilija, joten päästin mummon kädestä irti. Hän ei kuitenkaan lähtenyt viereltäni vaan seurasi perässä tasapainotellessani pölkkyä pitkin. Tiesin saavani tukea, jos sitä taas tarvitsisin, joten en arkaillut.

Loppuhuipennukseksi täytyi vielä ottaa kisa isosisarusten kanssa rengaskeinuissa. Rengas oli valtavan suuri ja olisin helposti voinut mätkähtää sen kolosta hiekalle. Pitkät metalliketjut mahdollistivat kovat vauhdit, jotka pelottivat mummon lisäksi myös minua, mutta sisarusten voittaminen oli pelkoa tärkeämpää. Isoveli oli taas ottanut varaslähdön, joten aloin kiireesti heijaamaan vauhtia. Se oli vaikeampaa minulle kuin isosisaruksille, koska en uskaltanut nousta seisomaan renkaan päälle kuten he. Onneksi mummo kuitenkin auttoi minua työntämällä lisää vauhtia, ja pääsin sisarusten korkeuksiin hiukset hulmuten. Se otti mahan pohjasta, mutta vain hyvällä tavalla.

Vauhdit hiljentyivät ja tuli aika lähteä takaisin mummolaan. Se ei kuitenkaan harmittanut, koska päiväliseksi olisi taas tarjolla mummon bravuuria ja maailman parasta ruokaa eli jauhelihapihvejä ja perunamuusia. Kukaan ei tehnyt parempaa ruokaa kuin mummo, olihan hän sentään ollut kotitalouden opettajana emäntäkoulussa.

Kun kävelimme leikkipuiston mäkeä alas, mummo käski varoa polulle ulottuvia mäntyjen juuria, jotta me emme vain kompastuisi ja loukkaisi itseämme. Mielestäni ne tekivät mäkeen hienot portaat ja askelsin niitä kuvitellen olevani prinsessa.

Havumetsä muuttui lehtimetsäksi ja mummon rivitalo pilkkotti tuulessa havisevien leppien takana. Mummo voivotteli taas takapihan suurta määrää lupiineita, mikä ihmetytti minua, koska mielestäni ne olivat kauniita. Uskoin kuitenkin mummon sanaan, koska hänen avullaan isosisko ja serkku olivat saaneet koulua varten kerätyistä kasvioista täydet kympt. Oikeastaan voisi sanoa, että mummo oli saanut kaksi kymppiä, vaikka ei ollutkaan käynyt koulua vuosikymmeniin. Lukuun ottamatta tietysti meidän koulu-leikkiämme, jossa minä olin opettaja ja mummo oppilas pehmolelujen ja nukkejen kanssa.

Metsäpolun jälkeen tuli paras kohta, nimittäin polun ja mummon takapihan välisen ojan ylitys. Isoveli otti pitkän loikan ja isosisko hyppäsi vaivattomasti, oikeastaan puoliksi astuen. Minä valmistauduin ylitykseen kiristämällä lenkkitosujeni pupunkorvia. Lähdin pinkomaan minkä jaloistani pääsin ja ponkaisin kunnolla kurottaen, juuri ja juuri ylittäen ojan. Voitokkain mielin jatkoin juoksujalkaa takapihan nurmikon poikki mummolaan tehden matkalla pari kärrynpyörää isosiskon esimerkistä. Ne eivät olleet ehkä yhtä hienoja, mutta kyllä minäkin osasin. Saavuttuani talolle nappasin ison mansikan puutarhasta ja ajattelin, että mikään ei ole parempaa kuin mummon tuoreet mansikat ja kesäauringon lämpö.

Tänäänkin on kaunis kesäpäivä. Istun terassilla hiukan pieneksi tullessa lappuhaalarissa. Ehkä haalari on jonkun mielestä jo lapsellinen, mutta minun mielestäni se on oikein kätevä uimapuvun päällä. Tosin, ennen uimaan lähtöä isoveljen ja iskan täytyy katsoa Formula 1:n aika-ajot, jotka ajetaan tänä viikonloppuna Iso-Britanniassa. Sen aikaa minä väkerrän yksin kasviotani. Miten kesälomalle voi antaa läksyä? Sentään sen voi nykyään tehdä digitaalisena, tosin minulle annettu perheen vanha tietokone on älyttömän hidas.

Iskä tulee terassille kesken Formuloiden katselun ja valitan hänelle tietokoneesta. Iskä vastaa vain hymähtäen ja tiedän hänen ilmeestään, mitä asiaa hänellä on.

”Äiti soitti, että mummo on nyt kuollut”, iskä kertoo ja istuu viereeni ulkosohvalle.

Se on ollut vain ajan kysymys, mutta kyneleet tulvivat silti silmiini. Iskä haluaa minua sivusta ja painan pääni hänen olkapäälleen. Luulen hänen itkevän myös enkä muista niin tapahtuneen ennen.

Viikko oli ollut kesän lämpimin, mikä yleensä merkitsi minulle vuoden parasta aikaa. Nyt auringon säteiden lämpö ei kuitenkaan läpäise ihoani. Ei se saa tehdä niin, ajattelin. Ei se voi enää ikinä tehdä niin. Kaunein aika vuodesta tulisi olemaan minulle vain muistutus tämän kesän itkukurkussa tehdyistä sairaalavierailuista ja kuoleman hiljaisesta odottamisesta.

Sitten tajuan, kuinka täydellinen hetki on. Mummo on nukkunut pois luonnossa, joka näyttää häneltä. Otan vastaan auringon lämmön ihollani ja tiedän, että kun se palaa joka kevät takaisin tulen taas muistamaan mummon lämmön. Eikä itku ole enää surusta vaan rakkaudesta.

Lasin väärällä puolella

Sinisen ja purppuran välillä kiemurtelevasta taivaasta ulottuvat köynnökset tukkivat hänen tietänsä. Ne heiluvat olemattomassa tuulessa ja vaihtavat muotoaan ukkosen välähdyksissä. Se ei tuottanut ääntä, mutta taivasta vasten säröilevät salamukset kertoivat ukkosen olemassaolosta. Hän oli näkevinään yhden muuttuvan mustaksi kissaksi ja toisen välähtävän harmaana sateenvarjona. Maa rakentuu mustasta mönjästä, joka tarttuu hänen paljaisiin jalkoihinsa ja upottaa joka askeleella.

Pirisevä ääni läpäisee epätodellisen näkymän ja seuraava salama pirstoo taivaan erikokoisiksi kappaleiksi. Köynnökset väännähtelevät kuin niihin sattuisi ja vetäytyvät taivaan uumeniin samalla, kun hän vajoaa syvemmälle mönjään. Ääni muuttuu kirkuvaksi soitoksi ja haljennut taivas putoaa päälle. Natan vajoaa mustaan ja huutaa ääneti.

Unesta tokkurainen Natan avaa umpeen liimautuneet silmänsä ja saa silmilleen näkymän tummasta huoneesta, jonka poikki kurottautuu leveä kaistale himmeää valoa sälekaihtimien jättämästä raosta. Vieressä piipittävä puhelin saa väsyneen opiskelijan huomion seuraavaksi ja hän kömpelösti sammuttaa sen. Puhelimen aloitusnäyttö on työpöytä, ei ainuttakaan ilmoitusta: ei viestejä tai vastaamattomia puheluita, ei tykkäyksiä tai kommentteja, ei edes säätiedotusta. Vaivautuneena hän nousee ylös ja ryhtyy siistiytymään tulevaa koulupäivää varten. Kuivattuaan suihkusta märät hiuksensa, hän huomaa kellon olevan jo varttia vaille seitsemän. Koulu alkaa vasta kahdeksalta, mutta Natanin koulumatka on sen verran pitkä, että rakennukseen kävelemiseen menee liikaakin aikaa. Tänäkin aamuna, hän joutuu jättämään aamupalan välistä, ettei hänen tarvitsisi kiirehtiä kouluun.

Lukittuaan kämppänsä oven, Natan suuntaa hissiä kohti – hän saisi tarpeeksi liikuntaa kouluun kävelystä. Ensimmäiset askeleet raikkaassa aamuilmassa ovat virkistäviä ja kaupungin yleensä mukanaan tuoma häly ei vielä tuota Natanille ahdistusta. Syrjäinen katu, jolta hän aloittaa matkansa, on syksyn edessä täyttynyt ruskistuneista lehdistä ja Natanin askeleet rouskuvat niiden seassa kävellessä. Vastään tulee rikkiniisiä ikkunoita ja varjojen peittämiä kujia, joiden tummuus saa Natanin niskakarvat nousemaan. Hän säpsähtää kuullessaan yhdestä räkäisyn ja hypähtää pari askelta taakse mustan kissan juostessa kadun poikki hänen edestään.

Natan, sydän tykyttäen säikähdyksestä, jää seisomaan paikalleen. Silmät vingahtelevat kujasta toiseen ja hengitys kiihtyy, vaikkei mitään oikeastaan merkittävää tapahtunut. Ahdistus palaa ja muuten hyvin mennyt aamu muuttuu vastenmieliseksi. Matka jatkuu vasta sitten, kun hän on tasannut hengityksensä ja saanut hartiansa laskeutumaan.

Katu muuttuu hiljattain syrjäisestä sivukadusta leveämmäksi keskuskaduksi. Sen reunoja koristelevat suuret lasi-ikkunat, joiden takaa löytyy kaikenlaisia puoteja ja kahviloita. Natan antaa katseensa liukua katua pitkin kohti horisonttia, jossa aamu-usva peittää kaukaiset rakennukset ja luo tyhjälle kadulle aave-maisen tunnelman. Hän kaivaa puhelimensa tuulitakkinsa taskusta ja tarkistaa ajan. Kello on puoli kahdeksan, mikä hämmentää Natania. Normaalisti tähän aikaan kaduilla tulisi vastaan töihin kulkevia ihmisiä ja teillä liikkuisi muita työmatkalaisia ja linja-autoja, mutta katu on tyhjä ja ympäristö on hiljainen. Natan tarkentaa katsettaan ja tutkailee katua, joka ei enää näytäkään niin tutulta. Hän kiihdyttää vauhtiaan ja silmäilee jokaisen ikkunan, jonka ohi menee, mutta niiden takaakaan ei löydy eloa.

Hänen silmännurkassaan välähtää jokin ja Natanin sydän hypähtää. Hän kääntää katseensa vauhdilla liikkahduksen suuntaan ja näkee keskellä katua lojuvan aukinaisen harmaan sateenvarjon. Se ei ollut ollut siinä aiemmin, hänen ohittaessaan kohdan. Uusi tuulen puuska nostattaa sen ilmaan ja saa sateenvarjon kolahtamaan kadun toisella reunalla olevaan rakennukseen ja juuttumaan sen ikkunalaudan alle. Natan jatkaa kävelyään, mutta vilkuilee välillä taakseen varmistaakseen sateenvarjon pysyvän paikallaan. Vastään tulee suojatie ja hän suuntaa katseensa takaisin eteensä ja huomaa samalla usvan paksuuntuneen. Valo vaihtuu vihreäksi ja Natan kävelee ripeästi tien yli näkemättä yhtäkään autoa tai ihmistä. Sakean usvan läpi on hankala nähdä edes seuraavaa käännöstä ja Natan siirtyy kävelemään lähemmäksi kadun vasenta reunaa saadakseen paremman tuntuman siitä, missä hän kulkee.

Näyteikkuna hänen vieressään välähtää ja Natan kavahtaa kauemmaksi. Se oli ollut täysin tumma muutama sekunti sitten, mutta huone sen takana oli valaistunut juuri hänen kävellessään sen ohi. Aamu oli outo – sen hän oli päättänyt jo nähtyään mustan kissan – eikä Natan jaksanut sitä. Hän halusi rojahtaa kadulle ja käpertyä sikiöasentoon, halusi että kaikki tämä outo voisi vain loppua, mutta koulu odotti ja näyteikkunaan heijastunut nuori mies ei halunnut turhia poissaolomerkintöjä.

Heijastuneella kadulla on ihmisiä, Natanin takaa kävelee hienosti pukeutunut vanha nainen ja viereisellä tiellä kulkee linja-autoja. Hän tuijottaa ihmeissään näkymää ja kääntyy katsomaan taakseen. Katu on yhä tyhjä ja usvainen, lasista heijastuva näkymä on täysin erilainen. Paniikki syttyy hänen sisällään kuin kuivat lehdet ja Natan ryntää eteenpäin ikkunalle ja asettaa kylmästä punertavat kätensä sen pinnalle. Lasi on kovaa eikä anna periksi, normaalia. Hengitys kiihtyy ja näkö sumenee, Natan ei käsitä miten se voi olla mahdollista. Miten hän voi olla *lasin väärällä puolella*?

Nimetön

Nostan aurinkolasit otsalleni ja kaivelen laukkuni sisuksia. Seison levykaupan edessä ja vilkaisen kelloa. Se näyttää puoli kolmea. Minun on vaikea löytää etsimääni, sillä tavarat ovat sikin sokin ja laukku tuntuu pohjattomalta. En löydä sytkäriä, joten heitän tupakka-askin takaisin muun roinan sekaan ja suljen vetoketjun. Nostan painavan laukun olalleni ja jatkan matkaa.

Kävelen ripeästi ja käännyn kulmauksesta sivukadulle. Joku sivukadulla on kävellyt myös ripeästi ja niinpä me tietenkään törmäämme toisiimme. Olen menettää tasapainoni, mutta tämä joku tarttuu minua käsivarresta. Aurinkolasini sen sijaan lentävät kaareissa otsaltani ja jo ennen kuin ne osuvat maahan, tiedän etteivät ne siitä selviä. Vanhat, kirpputorilta ostetut aurinkolasit räksähtävät ja toinen sanko irtoaa, kun esine pomppii kivityksellä.

Minulla kestää hetki toipua törmäyksestä. Kun tokenen, edessäni seisoo hieman itseäni pitempi poika, ja rikkiäisiä aurinkolasejani ojennetaan minulle. Poika vuodattaa anteeksipyyntöjä ja näyttää oikeasti olevan pahoillaan, mikä nostattaa hymyn huulilleni. Otan lasit ja kuittaa asian villaisella. Se on todella okei, olihan se yhtä lailla minunkin vikani, ne olivat muutenkin jo vanhat.

Pojalla on ruskeat, taipuisat hiukset, jotka pilkistävät esiin väärinpäin käännetyn lippalakin alta. Lempeä, mutta itsevarma olemus. Hän kantaa mukanaan suurta kassia ja jääkiekkomailaa. Mutta vaikutuksen minuun tekee suloinen hymy, ja sen myötä tuikkivat siniset silmät. Huomaan alkaneeni liikuskella hermostuneesti ja toivon, ettei kasvoilleni nouse puna. Tämähän on aika söpö poika. Puhuu siitä, miten haluaa korvata aurinkolasit ja minä puhun siitä, ettei hänen todellakaan tarvitse.

Nauramme yhdessä törmäyksellemme, joka on kuin sarjakuvasta, ja huomaan rentoutuvani hänen seurassaan. Keskustelumme soljuu eteenpäin ja jonkin ajan kuluttua hän osoittaa kadun varressa olevaa autoa. Kävelemme sen luo ja hän nostaa jääkiekkovarusteensa takakonttiin. Keväinen tuuli leikittelee hänen hiuksillaan, kun hän nostaa lakkinsa ja asettelee sen paremmin päähänsä.

Hymyilen typerästi, kun poika tokaisee jotain sarkastista, ja vastaan samalla mitalla takaisin. Hän taivuttaa päätään taakse ja nauraa jutuilleni ja minäkin nauran ja ihmettelen, miten tapasimme vasta äskettäin. Tuuli yltyy ja vetistää silmiäni, mutta katson silti häneen. Minä en etsinyt, mutta silti löysin hänet. En katsonut edes eteeni.

Suljen silmäni ja avaan ne taas. Nojaan kiviseinää vasten levykaupan edessä. Ranteessani kello näyttää vain minuutin yli puoli kolmen. Nostan aurinkolasit otsalleni ja kaivan sytkärin laukun sivutaskusta. Viima tekee hommasta melkein mahdotonta, mutta vihdoinkin saan tupakan sytytettyä. Nostan sen huulilleni ja suljen laukun. Hengitän sisään ja ulos ja tuskin edes huomaan, kun joku kävelee nurkan takaa ripeästi läheiselle autolle ja ajaa pois. En huomaa, sillä olen täysin uppoutunut omaan mielikuvitusmaailmaani.

Penni Mäntylä

Suosio

Tämän hetken jälkeen mikään ei enää palaa ennalleen. Tavallista elämää ei enää ole tulossa. Ei päiväkään. Kameroiden räpse valaisee tulevaisuuden kuin laskeva ilta-aurinko tyynen vedenpinnan vailla pienintäkään säröä. Yksityinen elämä on pelkkä muisto vain. Siltä Krissen tulevaisuudenkuva ainakin unelmissa näyttää, vaikka hän ei tällaisena sitä itse pysty näkemään.

Matkalla koulusta kotiin kaikki oli kuin aina ennenkin. Kaduilla harvakseltaan norkoilevia teinejä ja terrasseilla juoppoja. Suurin osa varjossa suojassa auringon paahteelta, jolta tosiaankin piti piilotella. Samat kasvot ja samat juottolat. Ei mitään uutta kaupungissa. Kaupungissa, jossa ei tapahdu koskaan juuri mitään. Kuuluisaksi tuleminen pienissä piireissä ei ole kovin vaikeaa. Samassa koulussa rinnakkaisluokalla yksi tyttö kuulemma seurustelee jonkun jääkiekkotähden kanssa. Hän on suosittu, mutta luultavasti kukaan ei välitä muusta kuin oman statuksen parantamisesta. Jos hän eroaisi, luultavasti tähden lisäksi lähtisi myös suosio. Tyhjiyden kaveriksi tyhjiys. Sitä ei voi kieltää, etteikö kateutta myös olisi läsnä. Ei Krisseä suoranaisesti huomionkipeäksi voisi kuvailla, mutta kukapa suosiosta ja hyväksynnästä kieltäytyisi.

Myös kotipihalla kaikki oli normaalisti. Nurmikko suhteellisen tasaisesti leikattu ja ennen kaikkea tyhjä ihmisistä. Naapurin ja koiran kävellessä ohi kaikki oli kuten aina ennenkin. Kauhea räksytys, ikään kuin omistajaa ei kiinnostaisi. Eikä luultavasti kiinnostanutkaan. Avain löytyi tavanmukaisesti ulkomaton ja sen alla piilossa olevan irtotiilen alta, vaikka luultavasti ketään ei kiinnostaisi, vaikka avain roikkuisi kahvasta kuin vailla hakijaa. Oven takaa aukesi melko tyyppillinen omakotitalon sisusta. Huoneita oli niin, että riidattomuus ei ainakaan omasta tilasta jäänyt kiinni. Keittiö laitteineen ja totta kai myös sauna ja kylpyamme. Mitä nyt asunnoista yleensä löytyykään.

Pian ovikello soi. Toiveikkaana Krisse avasi oven, tosin oven takana odotti suuri pettymys. Postimies. Kaikista maailman henkilöistä postimies. Pyytäisi edes nimmaria tai jotakin. Tämä kysyikin nimmaria, ihka oikeaa nimmaria! Mutta kyseessä olikin vain paketin kuittaus. Tai jokin semmoinen. Paketin sisältö jäi mysteeriksi, sillä pian Krisse palasi takaisin sohvalle, josta hetki sitten joutui lähtemään. Hän julkaisi usein kuvia somekanavilleen. Lomareissuilta, arjesta, rannalta, kotoa, koulusta ja kaupungilta. Huomio ja näkyvyys jäivät kuitenkin usein melko vähäisiksi. Seuraajien valtameri oli kuivunut, vaikka ainahan se oli ollut pelkkä kangastus aavikolla. Jääkiekkotähden tyttöystävä taas keräsi kuvat täyteen tykkäyksiä ja kommentteja. Mahtoi nauttia saamastaan huomiosta.

Krissen käymä koulu ei ollut kovinkaan iso. Luokkia oli pääosin kaksi luokka-astetta kohden. Välitunnit hengattiin yleensä sisätiloissa kuka missäkin porukassa. Suurimman porukan keskellä oli yleensä juuri tämä kyseinen koulun suosituin. Pikkuhiljaa tämä oli alkanut Krisseä ärsyttämään. Viikkoja kului, päivät seurasivat toisiaan, kunnes yhtenä niistä koulussa kiersi huhu, että jääkiekkotähti oli eronnut tyttöystävästään. Koulun suosituin ei ollutkaan enää suosituin. Kuin kaikki saavutukset olisi pyyhitty olemattomiin. Porukan keskimmäisen pesti avautui eniten tarjoavalle tai huomionkipeimmälle.

Paluumatka kotiin sujui poikkeuksellisesti muihin päiviin verrattuna. Reitti koululta kaupungille oli loivaa sorapolkua ja ajoittain tiheää põheikköä. Liikennettä oli enemmän kuin normaalisti. Jääkiekkotähti oli kuulemma tullut kaupunkiin hakemaan tavaroitansa. Näytti kuin koko kylä olisi tullut kaupunkiin katsomaan häntä. Krisse istahti erään kahvilan terassille katselemaan väkijoukkoa. Hän huomasi muuttaneen mielensä.

Joonatan Lappalainen

Uusi naapurini

En muista, milloin aloin huomamaan sen. Ehkä olen vain kuvitellut sen tunteen, kuinka jonkun katse porautuisi takaraivooni joka ikinen päivä. Mutta sitten uusi naapurini muutti viereiseen asuntoon. Aloin nähdä häntä uudelleen ja uudelleen – bussipysäkillä, kaupassa, hississä. En aluksi ajatellut asiasta paljoa, sehän pystyi olla vain sattumaa. Mutta sinä yhtenä aamuna, kun hän tervehti minua nimelläni, aloin epäilemään kaikkea mitä viime aikoina on tapahtunut.

Pysähdyin paikoilleni. En ole ikinä kertonut nimeäni hänelle, enintään olen moikannut häntä hississä. Silti hän sanoi nimeni, kuin hän olisi tuntenut minut vuosia. Nauroin hermostuneesti ja yritin kysyä tärisävällä äänellä häneltä, että tunnemmeko jostain. Hän hymyili oudosti ja sanoi: ”Olemme naapureita miksi en tietäisi nimeäsi”. Naurahdin hieman ja lähdin paikalta mahdollisimman nopeasti.

Tapaamisen jälkeen aloin kiinnittämään enemmän huomiota asioihin, joita en ennen ole huomannut. Hän usein lähti asunnostaan samaan aikaan kuin minä tai hän sattumalta on samoissa paikoissa samaan aikaan. Yhtenä iltana, kun palasin kotiin huomasin sen heti: joku oli käynyt asunnossani. Mitään ei ollut varastettu, mutta kaikki oli hieman väärin. Sohvalla olevat pyykki olivat viikattu väärin ja kahvikuppini oli eri paikassa, kuin muistan sen jättäneeni.

Utinen tuli seuraavana aamuna. Utinen oli iso juttu, siitä puhuttiin aivan kaikkialla: nuori nainen löydetty kuolleena. En olisi kiinnittänyt siihen paljoa huomiota, paitsi murha tapahtui aivan lähellä kotiani. Uutisissa näytettiin kuvia naisesta ja hän näytti jotenkin tutulta. Sydämeni alkoi hakata lujaa, kun tajusin sen –hän näytti samalta kuin minä.

Koko illan aika en avannut verhoja. Istuin hiljaa pimeässä asunnossani ja kuuntelin jokaista pientä ääntä, mitä talosta lähti. Yritin saada ajatukseni rauhoittumaan siitä, mitä olin nähty, mutta ajatus vain kulki: mitä jos tämä ei ole sattumaa? Sydämeni hyppäsi kurkkuun, kun puhelimeni väräsi vieressäni. Viesti oli tuntemattomasta numerosta. ”Sinulle kävi hyvä tuuri.”

Yöllä en saanut unta. Jokainen pieni ääni sai sydämeni hyppäämään. Kuulin oven narisevan, olin varma, että olin lukinnut kaikki ovet ja ikkunat. Näin, ihan kuin varjo olisi kävellyt huoneeni ohi keittiöni. Sydämeni ei ole koskeen kulkenut näin nopeaa. Laitoin käteni suuni eteen ja piilouduin peittoni alle. En pystynyt sulkea silmiäni koko yön aikana.

Aamulla pöydällä oli kirje. En tunnistanut kirjeen käsialaa, mutta ymmärsin sen, mitä siinä luki: ”Nähdään pian.” Koko kehoni alkoi tärisemään. Olen yksin täällä, mutta tiesin, ettei hän ole kaukana. Tajusin sen, kuinka kaikki aiemmat sattumat olivatkin aina suunniteltuja.

Istuin olohuoneen nurkassa, en saanut henkeä, ja kuuntelin jokaista mahdollista ääntä. Sitten kuulin sen: hiljainen askel, joka kuului hyvin läheltä. Asuntoni ovenkahva kääntyi hitaasti, ja hän astui sisään. Asunnossa ei ollut valoja, joten en nähnyt hänen kasvojaan, mutta tunnistin tutun liikkeen heti. Hän ei sanonut mitään. Hän vain seiso siinä, hiljaa, katsoen minua.

”Sinut oli helpompi saada kiinni, kuin luulin”, hän sanoi hiljaisesti, mutta rauhallisesti. En pystynyt liikkumaan. Tuntui kuin aika olisi pysähtynyt siihen hetkeen. Kaikki mitä oli tapahtunut, muotoutui yhdeksi kauheaksi totuudeksi: hän oli stalkkeri, murhaaja ja minä hänen seuraava uhrinsa.

Hän lähestyi hitaasti askel kerrallaan. Sydämeni löi niin lujaa, että hänkin varmasti kuuli sen. Miten päädyin tähän tilanteeseen ja siinä tilanteessa tajusin totuuden: olin vain hänen karmean pelinsä yksi pelaajista.

Peruutin kohti keittiön ikkunaa. Hän seurasi minun jokaista liikettäni, hitaasti. Keittiössä on ikkuna, jonka kautta pääsisin pakenemaan. Yksi nopea liike, ja ikkuna oli jo auki. Sydämeni hakkasi lujaa, kun katsoin ikkunasta alas. Pudotus oli korkea, muttei minulla ollut muuta vaihtoehtoa. Hyppäsin ikkunasta ja tipuin märän ruohikon päälle.

Hän ei huutanut tai lähtenyt perääni. Hän vain katsoa minua aukinaisesta ikkunasta ja hymyili. Tajusin sen, kuinka hän tiesi koko ajan, että yritän paeta. Hän tiesi, miten pelin tapahtumat tulevat menemään.

Juoksin kohti pimeää katua ja kadotin hänet näkyvistäni. Tunsin toivon valtaavan kehoni. Ehkä selvisin tästä, mutta tiesin, ettei tämä ole vielä loppu. Tiesin, että tämä yö muutti kaiken ikuisesti. Hän ei unohtaisi tätä. Enkä minäkään.

Nimetön

Pakolainen

Leonille:

Itataivasta katsellessasi saatat kohdata tähtiä, jotka saavat sinut muistamaan kirkkaan keltaiset, iloiset hetket, jolloin olo tuntuu kevyeltä ja kuolemattomalta. Nämä tähdet säihkyvät kirkkaina ja itsevarmoina, sellaisina, joiden katseleminen saa aikaan niin tyhjän olon, että käännät katseesi niistä pois. Se satuttaa liikaa, kertoo muiden onnellisesta elämästä. Katselet ehkä mieluummin tähtiä, joiden tumma synkkyys tuo mieleesi vaikeat ajat, kylmyyden ja käsiin pirstaloituneen elämäsi. Niitä on helpompi katsella, koska ne ymmärtävät kipuasi. Näiden hiljaisina tuikkivien tähtien alla sijaitsee tämä kahvila, muistojen kahvila, jossa kipeimmätkin muistosi tunkevat jo ovella vastaan. Astu sisään, mikäli tahdot muistojesi jättävän sinut rauhaan.

Niin kuin ovat niin monet muut häntä ennen kävelleet, kävelee Leonkin, aivan sattumalta, tuota katua pitkin tyhjin katsein, mieli mustuuteen vajonneena. Kadun päässä hohtaa vihreänä lyhty, jonka valoa ilo ja onni eivät näe. Tuon tummanvihreän kajon näkevät vain ikävät tunteet, lohduuttomuus ja tuska, jotka kuljettavat kantajansa valon luokse. Pian Leon huomaa seisovansa oven edessä ja tuo ovi kehottaa häntä astumaan sisään.

Kello kumahtaa vaimeasti. Ovi avautuu ja kuunvalo luo pitkän varjon solakasta hahmosta, sinusta, lautalattialle. Sinun tunteesi täyttävät mieleni. Näen epätoivoa, syyllisyyttä, apeutta ja jotain alistuneisuuden tapaista.

”Miksi avasit oven?” kysyn. Sinä hätkähdät. Mieleesi avautuu nyt täysin, kun huomaat astuneesi sisään. Pälyilet ympärillesi, kuin etsisit jotain. Minua sinä etsit, etsit ääneni lähettä.

Leon katsoo ympärilleen aistit valppaina. Joka paikasta leijailee muistoja, joihin hän ei halua koskea, sillä ne tekevät liian kipeää. Kynttilät syttyvät yksi kerrallaan ja valaisevat vihreillä liekeillään pölyn peittämät pöydät ja tuolit, maalista rapistuvat seinät ja seinillä riippuvat taulut. Tauluihin katsoessa niiden kuvat muuttuvat. Hänen vanhempansa, ensirakkautensa ja pieni poika, Leon itse lapsena, ilmestyvät kuvaan, joka on täynnä onnellisia muistoja. Toinen taulu näyttää harmaan, vettä tihkuvan maiseman, rautatiesillan ja yksinäisen hahmon seisovan sillan kaiteella. Hän kääntää äkkiä katseensa, ennen kuin näkee taulun putoavan maahan, kuten tönäisty hahmokin sillalta. Joka paikka tulvii muistoja, eikä Leon halua nähdä niitä. Hän kääntyy ovelle, mutta huomaa oven olevan poissa.

”Miksi avasit oven?” kysyn uudestaan.

”Missä sinä olet?” kysyt tuskin kuiskausta kuuluvammin.

”Olen kaikkialla. Olen sisälläsi, tämän kahvilan seinissä, tuon pilvisen taivaan takana, tähdissä. Tiedän kaiken sinusta, reikiintyneistä sukistasi, joita epätoivon vimmallalla yrität parsia tehdäksesi äitisi elämästä hieman helpompaa. Tiedän ihmisistä, jotka satuttivat sinua. Niin kuin tiedän kaiken elämästäsi, tiedän myös kylmyydestä sisälläsi, siitä, jonka niin kovasti haluaisit jättää taaksesi, sillä uskot, että elämäsi ihmiset eivät ansaitse sinua.”

Leon puristaa silmänsä kiinni. Tuska hyöky hänen ylitseen, eivätkä hänen muistonsa leijaile enää rauhakseltaan kahvilan tomussa. Ilma on tihentynyttä, muistot tökkivät häntä, yrittävät väkivalloin päästä hänen päänsä sisään. Leon on kuitenkin oppinut sulkemaan mielensä, niin, että siellä on vain tyhjiyttä. Viime aikoina mieli on rakoillut. Muistot, koko elämältä, yksi toisensa jälkeen valtaavat tilaa hänen ajatuksissaan. Menneisyys, jonka piti olla takana, lukittuna mielen kauimmaisiin kolkkiin, tekee kipeämpää kuin se milloinkaan on tehnyt.

”Miksi avasit oven?” kysyn jälleen.

”Haluan unohtaa”, vastaat.

”Unohtaakseen on ensin muistettava se, mitä todella haluaa unohtaa”, sanon sinulle.

Avaan mielesi muistojesi saataville. Yksi kerrallaan muistot kulkevat pääsi läpi. Ensin tulevat lapsuuden onnelliset hetket, yhdessä valmistetut päivälliset vanhempien kanssa. Sinun naurusi kaikuu kirkkaana, yhtyen toisten iloihin ääniin. Muistosi seuraavat toisiaan. Pian jossain välähtää kipu, niin kova kipu sydämässä, että pysäytän siihen. Karjut, pitelet sydäntäsi, itket ja voihtit.

”Lopeta se!” huudat.

”Vain sinä voit lopettaa sen”, vastaan.

Leon huutaa tuskissaan. Hän ei osaa eikä kykene tekemään mitään. Elämä hyöky hänen ylitseen, kun tuo painostava muisto puristaa häntä otteessaan. Kaikki valo on kaikonnut huoneesta ja kaikkialta, vaikka valo on se, mitä Leon juuri nyt tarvitsisi. Hän haluaisi vain nauraa, olla jälleen kerran onnellinen, kuten joskus lapsena.

Sinä käperryt maahan, itket kauan ja vihdoin puhut, kertoaksesi itselle tapahtuneen. Hiljaa muisto avautuu, kuin lankakerä. Sen mustat säikeet levittäytyvät ympärille, leijailevat kohti maata, kunnes koko tuska on pois sisältäsi. Viimeinenkin haituva laskeutuu maahan. Huohotat, nouset ylös ja kosketat muistosi ohuita säikeitä.

”Kokoa se”, käsken. Alat keräillä muistoa rullalle. Silmistäsi tulvivat kyneleet putoilevat säikeiden päälle, muuttaen niitä kullankeltaisiksi. Näen yhä mieleesi. Se ei ole enää syyllisyyden, tuskan vääristämä. Muistot palautuu lokeroonsa sitä mukaa kuin sinä kerit sitä rullalle. Huomaan sen tekevän vieläkin kipeää, mutta sen sijaan, että kipu murtaisi sinut, se vahvistaa sinua.

Olet valmis lähtemään.

Kiitos käynnistä, mutta et ole tervetullut uudelleen. Olet löytänyt tiesi hyväksyä menneisyytesi, vaikka et sitä vielä ymmärräkään. Muista katsella tähtiä, niitäkin valoisia, joihin silmä ei meinaa ollenkaan tottua.

Tuula Karjalainen

VALIOTEKSTEJÄ | ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Kevään 81 ylioppilaasta 13 sai äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskokeessa arvostuksen laudaturin. Leevi julkaisee tällä palstalla ne kirjoitustaidon kokeen vastaukset, joihin lehti on saanut kirjoittajalta julkaisuluvan. Teemana tänä keväänä oli rakkaus ja vaihtoehtoiset kirjoitustehtävät olivat *Rakkaus ja normit, Rakkauden eri ilmenemis muodot ja/tai kohteet, Rakkaus tunteena, Rakkaus ja etiikka ja Rakkaus taiteessa ja/tai viihteessä.*

TEHTÄVÄ: Rakkaus ja normit

Älä anna parisuhdekangastuksen hämätä

Rakkaus on vahvasti esillä milloin missäkin kontekstissa. Romanttisten elokuvien onnellisissa lopuissa rakastavaiset saavat toisensa ja elävät elämänsä onnellisina loppuun saakka. He onnistuivat tavoitteessaan löytää elämänsä rakkaus ja luonnollisesti onnistuivat siten elämässä. Aina onnellista loppua ei ole, ja päähenkilö jää ilman romanttista ihmissuhdetta. Tällöin hän on epäonnistunut eikä saavuta onnea, vaikka hänellä muita ystäviä ja läheisiä olisikin. Juonten eroavaisuuksista huolimatta rakkaus kuvataan merkittävänä päämääränä ja yleisen onnellisuuden kannalta ratkaisevana tekijänä, joka jokaisen pitäisi saavuttaa. Elokuvat ovat kuitenkin vain yksi esimerkki laajemmasta ilmiöstä. Vastaavaan ajatusmaailmaan voi törmätä lähes kaikkialla, niin lukemattomissa melankolisissa ja kaipaavissa lauluissa kuin rakkautta käsittelevissä keskusteluissakin. Elokuvien hahmojen lailla monet tuntuvat kokevan, että heidän kuuluu löytää se ainoa ja oikea elämänkumppanikseen, eikä siinä jousteta. Mistä tämä pakkomielleisyys kumpuaa?

Rakkautta ympäröivä ihannoiva kulttuuri muodostaa eräänlaisen itseään ruokkivan kehän. Jos altistuu jollekin aatteelle lapsesta asti, sitä on vaikea olla levittämättä itsekkin eteenpäin. Kun mahdollisuus vaikuttaa muiden ajatuksiin koittaa, on helpointa asettua jatkumoon jo omaksuttujen ajatusten kanssa. Oli kyse sitten vanhemmasta tai lauluntekijästä, rakkaus jatkaa paistattelua erityisasemassaan. Seuraukset ovat huomattavia: Perhebarometrin mukaan vuonna 2024 jopa 82 prosenttia kyselyyn vastanneista sinkuista haaveili parisuhteesta, kerrotaan Hanna Samolan, Saija Isomaan ja Matias Nurmisen artikkelissa "Aikamme romanssikertomukset ja niiden vastakertomukset yli mediarajojen" (Alusta!, 18.11.2024). Samaisessa artikkelissa kerrotaan myös, kuinka rakkaustarinoissa esiintyy monesti vain tietynlaisia ihmisiä. Tästä muodostuu väistämättä ristiriita. Ensiksi ihmisille opetetaan, että parisuhde on välttämättömän onnellisuuden kannalta. Samalla kuitenkin suljetaan muottiin sopimattomat kokonaan pois rakkauden piiristä. Kauneusihanteita täyttämättömät henkilöt soveltuvat vain naurettaviksi sivuhahmoiksi, ja esimerkkisuhteisiin samaistuminen on usein vain heteroille varattu etuoikeus. Eivätkä syyt rajaudu pelkästään kulttuuriin, vaan ajatus näkyy myös yhteiskunnan rakenteissa. Kuten Mariia Koistinen kertoo artikkelissaan "Näiden todistajien läsnä ollessa kysyn teiltä: Tahdotteko säilyttää avioliittoinstituution?" (perheyhteiskunta.fi, 16.5.2019), parisuhteet ovat avioliiton mahdollisuuden myötä laillisestikin katsottuna ainutlaatuisia. Näin parisuhteet asettuvat eriarvoiseen asemaan muihin ihmissuhteisiin verrattuna.

Mitä ihmiset sitten tarkalleen ottaen hakevat parisuhteilta? Moni ei välttämättä osaa vastata kysymyksen, mutta on selvää, ettei yksi ihminen voi taata jatkuvaa auvoista eloa. Parisuhteista luodusta kuvasta nousee taas esiin yksi ristiriita: kuten Samola, Isomaa ja Nurminen kertovat, toisin kuin rakkauden löytämisestä, parisuhteessa elosta ei löydy yksiselitteistä kuvaa. Oikeastaan parisuhteita käsitellään usein varsin negatiivisessa valossa. Koska juuri parisuhteen etsimistä ihannoidaan niin merkittävästi, ei itse suhde saa juuri huomiota. Tämä taas voi aiheuttaa hallaa sitoutumiselle tyytymättömyyden muodossa. "Täydellisen" suhteen etsiminen on turhaa, sillä kaikesta huolimatta sellaista ei ole, ja vaikeuksia tulee kaikille. Tämä kangastus hämää kuitenkin monia, ja deittailusovellukset ovat löytäneet apajille. Suhteisiin tyytymättömät palaavat sovelluksen pariin, löytävät jonkun inhimillisen kumppanin, aivan yhtä täydellisen kuin he itsekkin, mutta pettyvät epärealististen odotustensa alittuessa. Näin sykli jatkuu ja sovellukset tahkoavat rahaa. Parisuhde koetaan niin merkittävänä päämääränä, että ihmiset haluavat olla varmoja valinnastaan. Lopulta kyseinen logiikka koituu päämäärän turmioksi, ja ihminen jääkin kokonaan ilman parisuhdetta, ellei jotain väliintuloa tapahdu. Rakkaus ja ihmissuhteet ovat kuitenkin ihmisen perustarve, joten rakkautta olisi hyvä kokea jotenkin.

Vaikka rakkaudesta puhuttaessa korostuu romanttinen rakkaus, on rakkaudella monia muotoja. Harva ihminen on koskaan ilman minkäänlaista rakkautta. Seksiä lukuun ottamatta parisuhde tuo harvoin mitään uutta sellaisen ihmisen elämään, jolla on ystäviä tai läheiset vanhemmat. Heidänkin seurastaan voi nauttia, heillekin voi puhua vaikeistakin asioista ja hekin voivat pitää huolta. Seurustelukumppanit eivät ole millään yliluonnollisella tavalla läheisempiä tai kuulu yhteen sen enempää kuin ystävätkään. Yhteiskunta vain sattuu olemaan sellainen, että on tyypillisempää muuttaa yhteen puolisonsa kanssa, eikä virallista ystävyysliittoa voi solmia. Suhteettoman suurella asemallaan parisuhteet kuitenkin vääristävät keskustelua ihmissuhteista. Koistisen artikkelissa ilmiö on nimetty parisuhteenormatiivisuudeksi. Sen myötä keskustelu ihmissuhteista on erittäin yksipuolista ja rajattua. Samaan tapaan kuin heteronormatiivisuus vähentää seksuaalivähemmistöjen roolimalleja, parisuhteet ylikorostuvat muihin ihmissuhteisiin nähden. Ei ole olemassa erikseen nimettyä genreä, jossa päähenkilön suurin tavoite on löytää ystävä. Sitä paitsi päähenkilö harvoin muuttaa yhteen ystävänsä kanssa. On vaikea verrata eri vaihtoehtoja, jos tietää vain yhdestä vaihtoehdosta.

Eli rakkaus siis kuvataan täydellisenä hyvän elämän takeena. Jo kuvauksissa on kuitenkin epäselvyyksiä ja ristiriitoja. Viimeistään tällaista rakkautta tavoitellessa käy ilmi, kuinka epärealistista se on. Valitettavasti kyseinen kuva myös estää huomaamasta tosiasioita ja vaihtoehtoja, jolloin onnellisuuden sijaan vain tyytymättömyys on taattua. Tarkemmin katsottuna yhteiskunnan luoma ihanteellinen kuva rakkaudesta on kuin kangastus, joka seuraa kaikkialle mutta jota ei voi ikinä saavuttaa. Siihen ei ole viisasta yrittää pyrkiä pakkomielteisesti, mutta toisaalta se on niin vahvasti juurtunut osaksi kulttuuriamme, ettei sitä voi paetakaan. Sitä kannattaakin tutkailla kriittisesti, ja miettiä, onko se edes niin tarpeellinen kuin luullaan, vai onko olemassa muita vaihtoehtoja. Kenties edellytykset hyvään elämään ovat jo lähellä, kunhan ne vain huomaa.

Asmo Angerman

Korkeat vaatimukset parisuhde-etsinnässä: uhka vai mahdollisuus?

"Pituuden on oltava vähintään 180 senttiä, ei saa olla naispuolisia ystäviä, ei saa harrastaa jääkiekkoa..." luetteli ystäväni minulle aurinkoisena päivänä koulun ruokalassa, kun kysyin häneltä, millaisen kumppanin hän haluaisi. Vaatimuksia alkoi tulla kuin apteekin hyllyltä, ja lista jatkui niin pitkään, etten edes muista jokaista piirrettä, jota ystäväni unelmakumppanilta tulisi löytyä. Odotukset ja vaatimukset perustuivat lähinnä ulkonäköön ja stereotyyppeihin: lyhyet miehet ovat äkäisiä feminismiin vastustajia, ja jääkiekonpelaajat flirttailevat usealle tytölle yhtä aikaa sitoutumatta heistä kehenkään. Erilaiset listat tulevalta seurustelukumppanilta odotetuista piirteistä ovat hyvin yleisiä nuorten keskuudessa. On muodostunut normi, jonka mukaan jos ei tiedä, mitä haluaa, ei saa mitään. Auttaako kriteerien listaaminen siis hyvän parisuhteen löytämisessä?

Elämme yhteiskunnassa, jossa kaikki on helposti saatavilla. Jos himoitsee parisuhdetta, ei tarvitse kuin painaa muutamaa nappia ja kohta edessä on satoja ellei tuhansia vaihtoehtoja. Jokaisen vaihtoehdon kohdalla valitaan yksinkertaisesti joko kyllä tai ei, ilman mitään sen kummempaa analyysia. Valinta on usein nopea, sillä se tehdään yleensä ulkonäön ja muutaman esittelylauseen perusteella. Minulle parinetsintäsovellukset tuntuvat epäinhimillisiltä. Voimme vain arvostella muita ihmisiä muutaman sekunnin perusteella ja poistaa heidät vaihtoehtojen joukosta ikuisesti yhdellä klikkauksella. Myös Hanna Samola, Saija Isomaa ja Matias Nurminen nostavat artikkelissaan "Aikamme romanssikertomukset ja niiden vastakertomukset yli mediasuhteiden" (Tampereen yliopiston Alusta!-verkkojulkaisu, 18.11.2024) esille parinetsintäsovellusten merkityksen nyky-yhteiskunnassa. He esittelevät sosiologisen tutkimuksen, jonka mukaan kumppanin etsiminen kriteeripohjaisesti on tehnyt parinmuodostuksesta rationaalista "kylmän intimitietin aluetta". Tämä on mielestäni täysin totta. Ihmiset ovat niin keskittyneitä kriteerien täyttymiseen, että siitä on tullut kaikista tärkeintä. Kumppania etsitään mieluummin Tinderistä kuin oikeasta elämästä, koska Tinderissä näkee heti, sopiiko joku omiin vaatimuksiin. On mielekkäämpää lukea muutaman virkkeen mittainen esittely Tinder-profiilista kuin oikeasti tutustua johonkuhun oikeassa elämässä.

Jokin syy kriteeripohjaiseen etsimiseen on kuitenkin oltava. Onko sopivan kumppanin löytäminen nyky-päivänä tosiaan niin hankalaa, että kumppania on pakko etsiä tiettyjen kriteerien pohjalta? Vai onko sosiaalinen media vääristänyt maailmankuvaamme niin paljon, etteivät meille enää kelpaa tavalliset ihmiset? Mielestäni vastaus on lähempänä ensimmäistä vaihtoehtoa. Sopivan kumppanin löytäminen vaikeutuu koko ajan. Iso syy vaikeuteen on se, etteivät ihmiset halua mennä tapaamaan uusia ihmisiä. Sosiaalinen ahdistus on viime vuosien aikana lähtenyt räjähdysmäiseen nousuun. Varsinkin nuorista saattaa tuntua siltä, että tuntemattomille ihmisille puhuminen on ylitsepääsemättömän hankalaa. Sen takia monet turvautuvat netin treffisovelluksiin. Toinen iso syy on naisten ja miesten poliittisten näkemysten eroaminen. Aihe on herättänyt paljon keskustelua sosiaalisessa mediassa. Naisten näkemykset menevät liberaalimpaan suuntaan ja miesten näkemykset yhä konservatiivisempaan suuntaan. Samola, Isomaa ja Nurminen perustelevat myös parinmuodostuksen vaikeutta naisten ja miesten arvokuilulla. He esittelevät ääriesimerkkinä Donald Trumpin kannattajien sloganin "your body, my choice", jolla tarkoitetaan sitä, että naisten kuuluisi olla miesten omaisuutta. Tämä toi mieleen uuden ja vahvasti pinnalla olleen tutkimuksen, jonka mukaan iso osa nuorista miehistä ajattelee, että vaimon on aina toltettava aviomiestänsä. Tutkimuksen mukaan tämä ajattelutapa on yleisempää z-sukupolven edustajilla kuin vanhemmilla sukupolvilla. Tämä on todella huolestuttavaa parisuhteen etsimisen kannalta. Ilmiö tekee parinmuodostuksesta haastavaa kummallekin osapuolelle, koska vaikka moni mies vaikuttaa haluavan alistuvan naisen, harva nainen haluaa vapaaehtoisesti alistua miehelleen.

Vaikka monet kriteerit perustuvat pinnallisille ja epärealistisille ulkonäköpiirteille, monen kriteerilistalla on myös todella tarpeellisia piirteitä. Tällaisia piirteitä ovat esimerkiksi uskollisuus, ymmärtäväisyys ja rehellisyys. Parisuhde ei toimi, jos toinen osapuoli on epärehellinen. Siispä tietyt piirteet ovat välttämättömiä toimivan parisuhteen muodostamiseksi. Joskus rakkaudenkipeä ihminen saattaa vaipua epätoivoon ja päästää irti kaikista vaatimuksista sekä odotuksista. Monesti sellaisessa tilanteessa ihminen voi löytää itsensä parisuhteesta, joka ei täytä omia tarpeita ja josta on enemmän haittaa kuin hyötyä. Tässä piilee kuitenkin ristiriita. Kriteerien ja odotusten asettaminen ei automaattisesti takaa sitä, että päätyy sellaiseen parisuhteeseen, johon voi olla tyytyväinen. Uskollisuutta arvostava henkilö saattaa silti päätyä suhteeseen, jossa hän tulee petetyksi. Täydellinen parisuhde on kaikkien ihanne, mutta olemme silti yhteiskunnassa omaksuneet idean, jossa rakkaus ei koskaan ole täydellistä ja se päättyy lähes aina onnettomasti. Romantiikan käsitettä määrittellen Virpi ja Jaakko Hämeen-Anttilan kirjoittamassa "Rakkauden atlas" -tietokirjan katkelmassa (2005). Katkelmassa korostetaan sitä, kuinka romanttinen rakkaus on esimerkiksi kaunokirjallisuudessa perusluonteeltaan aina traagista. Mielestäni yhteiskunnan käsitykset rakkaudesta ja romantiikasta pohjautuvat nimenomaan kaunokirjallisuuteen, musiikkiin ja muuhun viihteeseen. Teoksissa kautta aikain toistetaan sitä, kuinka rakkaus on aina murheellista eikä se ikinä kestä. Ei ole siis ihme, että ihmiset ovat halunneet keksiä paljon vaatimuksia mahdollisille parisuhteilleen. He haluavat välttää sen murheellisen lopun, jota yhteiskunnassa pidetään todennäköisimpänä vaihtoehtona, vaikka sen välttäminen ei oikeasti olisi edes mahdollista.

Tiukoilla vaatimuksilla ja odotuksilla ei siis ole suurta vaikutusta siihen, kenen kanssa ihminen päätyy parisuhteeseen. Samolan, Isomaan ja Nurmisen artikkelin mukaan kriteeripohjainen etsiminen saattaa johtaa siihen, etteivät ihmiset enää rakastu spontaanisti. Mielestäni tämä ei ole totta, sillä loppujen lopuksi kaikki rakastuvat spontaanisti. Jos kaikki tekisivät parivalintansa täysin rationaalisesti kriteerien pohjalta, kaikilla olisi todennäköisesti onnellinen ja omia tarpeita tyydyttävä parisuhde. Niin ei kuitenkaan ole. Ihmiset aloittavat etsintänsä kriteerien ohjaamana, karsivat ehdokkaita pois kriteerien avulla, mutta lopullinen päätös sitoutumisesta tulee tunteiden ja intuition pohjalta. Silloin saattaa päätyä parisuhteeseen sellaisen ihmisen kanssa, joka ei alkuunkaan täyttänyt haluttuja vaatimuksia. Siinä ei kuitenkaan ole mitään pahaa. Rakkauden tulisi perustua suuriin ja intohimoisiin tunteisiin eikä siihen, kuinka monta laatikkoa kriteerilistassa on ruksattu.

Lilli Toivainen

TEHTÄVÄ: Rakkauden eri ilmenemismuodot ja/tai kohteet

Miks emme me kaikki yhtyä voisi?

Suksista kuuluva hiljainen suihke sekoittuu hengityksen ääneen ja veren sykkivään kohinaan. Tajutessani, että kaikki kuulemani äänet ovat itse aiheuttamiani, pysähdyn lumen alla uinuvan vaaran rinteelle tuumailemaan. Rakastan talvisen erämaan luontoa – erityisesti tämän kitukasvuisen sekametsän hiljaisuutta pilvisenä ja tuulettomana iltapäivänä. Täällä kuiskausten tuntuisi huudolta, enkä halua kenenkään häiritsevän rauhaani juuri nyt. Rakastan tätä hetkeä. Pian läähättävä Rokka-koira jo rämpiä hangessa luokseni, istuu suksien jättämälle jäljelle ja vaatii jatkamaan matkaa.

Useimpien muiden tapaan rakastan perhettäni, kotikaupunkiani ja harrastuksiani. Erityisen paljon rakastan kuitenkin sellaisia ohikiitäviä hetkiä, jolloin kaikki tuntuu olevan juuri kohdallaan. Jylhää vaaramaisemaa voisi ihailla hiljaisuudessa ikuisuuksia. Tunnelman kauneus piilee siinä, etteivät hetket yleensä kestä pitkään eikä tunteeseen pääse siten vahingossakaan tottumaan. Hiljaisuus ei yksin tee hetkistä tunnelmallisia. Väsyneitä leiriläisiä kotiin kuljettavassa bussissa ikkunaan ropiseva sade tuntuu ihanalta, vaikka ukkonen jyrisee ja jostain taempaa kuuluu kovaäänistä kikatusta. Rakastan yhtä lailla joulukirkon kaltaisia tilaisuuksia, joissa olen kaikkea muuta kuin yksin. Kirkossa harras tunnelma on miltei käsin kosketeltavissa, kun joululoma alkaa virrellä *Maa on niin kaunis – neljässä stemmassa laulettuna*.

Rakkauden määrittely on haastanut sen pohdiskelijoita aina ihmiskunnan alkuajoista saakka. Rakkaus mielletään helposti romanttisena rakkautena omaa puolisoa kohtaan, mutta rakkaus tarkoittaa myös itselle merkityksellisten ihmisten ja asioiden asettamista etusijalle. Tara Lange esittelee blogitekstissään "Löydätkö elämästäsi nämä 6 rakkauden lajia? – Rakkaus on muutakin kuin kuumaa kiihkeyttä" (hidastaelamaa.fi, 14.2.2015) Roman Krznaricin kuvaamia rakkauden eri muotoja. Lange korostaa, että romanttisen rakkauden lisäksi esimerkiksi terveestä itserakkaudesta ja yhteenkuuluvuudesta työyhteisöön kannattaa riemuita siinä missä puolison kiihkeästä rakkaudestakin. "Odotus siitä, että yksi ihminen pystyy tarjoamaan meille kaikki rakkauden eri muodot on mahdoton", Lange tiivistää ystävänpäivänä.

Yhteisöllisen rakkauden merkitys on suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa hupenemaan päin. Tiiviit kyläyhteisöt kärsivät ja kuihtuvat, kun kylän asukkaat ikääntyvät ja nuorempi polvi muuttaa työn perässä kaupunkiin. Vanhojen urheiluseurojen toiminta loppuu, ja tanssilavoilla soi vain kirjosiepon sirkutus, kun nuoret löytävät ajanvietteensä muualta. Maalaissarjojen miljöinä toimivat pikkukunnat, joissa kaikki tuntevat toisensa, ovat hiljalleen jäämässä historiaan ja väistymässä modernien Discord-yhteisöjen alta. Koko kylän kutsuminen talon pojan häihin saattoi olla tapana vielä viime vuosituuhannella, mutta nykyään häätjuhliin kutsutaan yhä useammin vain muutama läheisin sukulainen juhlistamaan hääparin yhteistä rakkautta. Tietysti suurissa maalaistalon häissä saattaa olla jokunen viinaanmenevä kuokkavieras, mutta eikö heilläkin voisi olla mahdollisuus tulla rakastetuksi ja hyväksytyksi yhteisölliseen juhlaan?

Suomalaisia kuvaillaan usein jurona ja sisäänpäin suuntautuneena kansana, jolle rakkauden räiskyvät tunnekokemukset ovat jokseenkin vieras ilmiö. Stereotyyppioista poiketen tuppisuut suomalaisetkin kyllä tuntevat rakkautta ja parhaimmillaan se tuntuu koko kehossa. Rakkauden kehollisiin tuntemuksiin keskittyneen Aalto yliopiston tutkimuksen tuloksia avaa Elina Kallunki artikkelissaan "Tosirakkaus, rakkaus luontoon ja 25 muuta rakkauden lajia tuntuvat kehossa eri tavoin – tutkijat selvittivät rakkautta kehokartoilla" (yle.fi, 19.9.2023). Tutkimuksen mukaan suomalaisten kehossa voimakkaimmin tuntuvat intohimoinen ja seksuaalinen rakkaus. Rakkaus luontoon ja elämään löytyvät myös kärkikymmeniköstä, kun taas rakkaus lähimmäisiin ja kotimaahan jäävät 27-kohtaisen listan loppupuolelle. Ehkä tutkimuksen tulokset osoittavat, että suomalaiset nauttivat rakkauden tunteesta enemmän kotiinsa sulkeutuneina – ehkä yhteisöllinen rakkaus herättää yleensäkin vain latteita tunnekokemuksia.

Rakastan kouluyhteisöäni, kaikkia niitä musiikkilukion opiskelijoita, jotka kajauttavat yhdessä joulukirkon koskettavimman virren. Lukiomme ei ole niin suuri, ettei kaikkia vuosikurssin opiskelijoita voisi tuntea nimeltä. Kolmen lukuvuoden aikana olemme oppineet tuntemaan toistemme vahvuuksia, heikkouksia ja kiinnostuksen kohteita. Muodostamme keskelle kaupunkia oman pienen maalaiskylämme, jossa ongelmiin saa aina apua etevimmältä fyysikolta tai taitavimmalta basistilta. Kaverin auttaminen on pyyteetön rakkautenosoitus, sillä kukaan ei ole vailla palkkiota avustaan, vaan avun tarjoaminen on osa tiiviiseen kouluyhteisöön kuulumista. Samankaltaisia yhteisöjä tarvitaan lisää.

Ihminen on sosiaalinen olento, joka kaipaa osakseen rakkautta, hyväksyntää ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Uutisotsikoissa vilisevät syrjäytymisen ja ahdistuksen kaltaiset ongelmat, jotka riivaavat yhteiskuntaamme yhä kasvavissa määrin. Ne ovat osittain seurausta yhteisöjen heikkoudesta ja siitä, ettei rakkautta osoiteta tarpeeksi niille, joilla omaa rakastavaa puolisoa ei ole. Jos elämästä puuttuu lämmin ja turvallinen yhteisö, sosiaalisen kanssakäymisen hyötyjä ei voi saada. Yhteisöjä tulisi arvostaa nykyistä enemmän, ja meidän tulee luoda uusia tilanteita lämpimien hetkien syntymiselle yhteisöjen muuttaessa muotoaan. Meidän tulee vaalia olemassa olevia yhteisöjämme, kuten kaveriporukoita ja pursiseuroja, sekä pitää yllä yhteyttä niihinkin sukulaisiin, jotka eivät asu samassa kaupungissa.

Kokonaisvaltaisen rakkauden kokemuksen syntymiseen ei ole olemassa yksinkertaista ja kaikki ihmisen tarpeet tyydyttävää ratkaisua. Jos haluamme saada osaksemme mahdollisimman paljon rakkautta, tulee meidän myös antaa omastamme. Puolisoa täytyy rakastaa samoin kuin perhettäkin. Liian usein kuitenkin unohtamme ääripäät: itsemme rakastamisen ja kaikkien meille tärkeiden ystävien ja tuttavien rakastamisen. Kaikkia rakkauden eri muotoja kannattaa arvostaa ja olla valmiina vastaanottamaan, kuten Lange blogitekstissään kiteyttää.

Rakastakaamme siis toisiamme! Tunnelmallisia hetkiä luodaan puolison, perheen ja kokonaisten yhteisöjen voimin. Vaikka hiljaiset ja kaihoiset hetket viehättävätkin minua karulla kauneudellaan, yhtä merkityksellisiä ovat leppoiset ja herttaisen lämpimät hetket perheen ja sukulaisten seurassa. Mieleenpainuvimmat kokemukset liittyvät yhdessä tekemiseen ja yhdessä elettyihin hetkiin. Partioleirejä, kavereiden retkiä tai vanhojen tansseja ei olisi olemassa ilman turvallisia ja laajoja yhteisöjä. Tunnelmallisia hetkiä syntyy, kun yhteisön jäsenet toivovat toisilleen parasta ja rakastavat toisiaan ja toistensa seuraa. Ehkä tiiviistä harrastusyhteisöstä on deittailusovellusta luontevampaa löytää itselleen myös se sopiva kumppani, jonka kanssa elämän mittaisen matkan voi jakaa.

Altti Mikkonen

Rakkauden tuli voi myös sammua

Rakkaus ei katso aikaa tai paikkaa, vaan se ilmestyy sinne, missä rakkautta vähiten odotetaan. Usein rakkaus otetaan ilolla vastaan ja sitä vaalitaan sekä hellitään, jotta se kasvaisi ja pysyisi hyvänä. Toisinaan rakkaus syttyy kuitenkin olosuhteisiin nähden väärien ihmisten välille. Eihän onnellisessa parisuhteessa elävän ole ideaalia rakastua suhteen ulkopuoliseen henkilöön, eikä aikuinen saisi rakastua 14-vuotiaaseen lapseen. Vaikka rakkaus mielletään hyvänä ja kaiken voittavana voimana, on se myös toisinaan täysin väärässä paikassa. Tällaisesta rakkaudesta harvoin syntyy mitään hyvää, ja sen vastaanottaminen voi vahingoittaa monia.

Historia on täynnä itsekkäitä tekoja, jotka on tehty rakkauden nimessä. Suuret ja mahtavat miehet ovat aloittaneet jopa sotia voittaakseen rakastamansa naisen itselleen. Loputtomasti ihmisiä on kuollut ja perheitä on rikottu rakkauden vuoksi. Mikä olisikaan urhoollisempaa kuin marssia rintamalle taistelemaan rakastamansa naisen kädestä, tappamaan muiden naisten rakastamia miehiä. Rakkaus voi sokaista ihmisen tekemään valtavan itsekkäitä tekoja, jotka tuntuvat oikeutetuilta. Vaikka nykyään taistelutantereelle lähteminen on melko epätodennäköistä, ei itsekkyyys rakkaudessa ole kadonnut minnekään. Hidasta elämää -sivustolla julkaistussa blogitekstissä "Löydätkö elämästäsi nämä 6 rakkauden lajia? (14.2.2015) Tara Lange käsittelee kuutta eri rakkauden muotoa, jotka kirjailija Roman Krznaric on määritellyt. Langen mielestä nykyajan ihminen ajattelee rakkautta kuin pikakahvia, ja hän kehottaa miettimään rakkautta myös parisuhteen ulkopuolella. Yhdyn Langen mielipiteeseen siitä, että rakkaus määritellään usein kovin kapeakatseisesti koskemaan parisuhteita. Mielestäni erityisesti intohimoinen ja seksuaalinen rakkaus eros voi saattaa ihmiset toimimaan harkintakykynsä vastaisesti. Liekehtivät tunteet eivät jätä tilaa hitaammille rakkauden muodoille, ja ihminen tekee itsekkäitä tekoja pyrkiessään kohti vahvoja tunteita. Perheen ja läheisten lempeä rakkaus ei tuo niin suuria tunteita kuin jännittävä intohimo.

Luin vastikään Emily Brontën kirjoittaman romaanin Humiseva harju. Teos on maailmanlaajuisesti tunnettu klassikko, joten ei varmaan ole ihmekään, että se jätti paljon mietittävää. Brontën tapa kirjoittaa rakkaudesta jäi mieleeni, koska hänen kuvaamansa rakkauden muodot olivat niin räikeästi erilaisia. Teoksessa kuvattu rakkaus oli joidenkin välillä itsestä ja lujaa ja toisten välillä silkkisen pehmeää ja epäitsekkästä. Myös muissa lukemissani teoksissa on kuvattu koskettavasti ja kauniisti rakkautta, joka on täysin epäitsekkästä. Tämä rakkaus ei ole välttämättä ollut romanttista vaan esimerkiksi perheenjäsenten välistä rakkautta. Henkilöt rakastavat toisiaan niin paljon, että toivovat toisen voivan mahdollisimman hyvin. Tara Langen blogissa kuvatuista rakkauden muodoista lähimpänä tällaista rakkautta voisi olla philia, joka tarkoittaa lämmintä rakkautta ystäviä ja perhettä kohtaan.

Kahden ihmisen välinen rakkaus on parhaimmillaan epäitsekkästä molempiin suuntiin. Molemmat haluavat toiselle parasta ja pyrkivät toisen onnellisuuteen omankin onnellisuutensa edestä. Filosofit Elisa Aaltola kertoo blogitekstissään "Rakastamisen taito" (animaliamedia.fi, 20.11.2019) Søren Kierkegaardin esittämästä näkemyksestä: "— rakkauden todellinen testi on, pystyykö se ensisijaistamaan toisen ja kestävänsä myös vaikeuksia." Aaltola kertoo myös omia näkemyksiään rakkaudesta ja painottaa, ettei rakkauden kuuluisi olla egoistista. Vaikka olenkin samaa mieltä Aaltolan ja Kierkegaardin kanssa, ei mielestäni ole väärin pyrkiä omaan onnellisuuteen. Voisi kuvitella, että kenen tahansa olisi vaikeaa antaa omastaan loputtomasti, jotta joku toinen on onnellinen. Toisaalta ehkä tosirakkaus on juuri sitä, että rakastaa toista enemmän kuin itseään ja haluaa antaa tälle koko maailman, ja kun vastapuoli tuntee ja toimii samoin, ei epätasapainoa synny.

Jos yhtälöön otetaan rakastavan parin lisäksi kolmas tekijä, eivät rakkauden edestä tehdyt päätökset ole enää niin suoraviivaisia. On vaikeampaa toivoa rakkauden voittoa, kun rakastavaisten onnen välissä on toisen uskollinen puoliso ja yhteinen lapsi. Esimerkiksi kirjallisuudessa pettämistä romantisoidaan, mutta tosielämässä petollisuus ei olekaan niin romanttista. Jos parisuhteen ulkopuolinen henkilö houkuttaa, kuuluisi intohimoinen houkutus jättää huomiotta. Sen sijaan olisi hyvä nojautua kompromisseja tekevään ja kärsivälliseen rakkauteen pragmaan, joka on Tara Langen mukaan tie kestävänsä liittoon. Miksi rakkaus sitten syttyy aivan väärässä paikassa, jos siitä ei ole hyötyä vaan pikemminkin vain haittaa? Ehkäpä Amarin nuoli erehtyi matkallaan toisaalle, tai kenties itse Jumala antaa kunkin tielle houkutuksia, joihin ei kuuluisi tarttua.

Vaikka itsekkäs rakkaus ei ole kestävä tapa ihmissuhteissa, joskus täytyy kuitenkin toimia itsekkäästi ja rakastaa itseään ensin. Kun täytyy tehdä valinta oman hyvinvoinnin ja rakkaan ihmisen välillä, ei omaa hyvinvointiaan kannata jättää heitteille. Tara Lange kirjoittaa philautiasta. Se tarkoittaa tervettä itserakkautta ja ymmärrystä siitä, että muita ei voi rakastaa, jos ei rakasta itseään. Olen itse kokenut kerran pienen romanssin, joka vei jalat altani. Vaikka en sanoisi, että ikinä oikeasti rakastuin, pidin kuitenkin eräästä pojasta varsin paljon. Elämäni tuli kuitenkin vaikeuksia, jotka uuvuttivat minut, ja lopulta jouduin lopettamaan seurustelun tämän pojan kanssa, koska tunsin tarvitsevani tilaa levätä. Tekoni oli siis itsekkäs, koska ajattelin itseäni ja omaa jaksamistani, mutta en koe toimineeni väärin. Oma henkinen jaksamiseni meni muiden ihmisten ja heidän tarpeidensa edelle. Vaikka rakastaisikin läheisiään ja toivoisi heille hyvää, itsekkyykseni voi silti olla oikeakin vaihtoehto.

Toisinaan romanttinen rakkaus ei osu oikeaan, mutta läheisten ja perheen rakkaus ei helposti horjahda. En usko, että todellinen rakkaus tulee intohimosta tai hetken huumasta, tai jos tuleekin, se ei ole kestäväää rakkautta. Rakkaus voi syttyä äkkiä tai hiljalleen, mutta se vaatii aina työtä ja vaalimista, jotta se ei kuole. Se on valinta, joka täytyy tehdä myös silloin, kun haluaisi olla itsekäs. Jokaisen täytyy päättää, mitä tulta haluaa hoitaa, ja jos päättää lähteä petoksen matkaan, saattaa pitkään lämmittänyt liekki sammua. Joten kun Amurin nuoli harhautuu ja osuu väärin, olisi vain parempi vetää nuoli pois lihasta ja heittää se takaisin kurssilleen.

Aino Pöyhkäri

TEHTÄVÄ: Rakkaus ja etiikka

Eläin pelkkänä ihmisen hyödykkeenä

"Olen häkkiin teljettynä, enkä mahdu liikkumaan. Tunnen, kuinka sydämeni sykkii nopeampaa kuin koskaan, sillä tiedän, ettei paluuta tavalliseen elämään enää ole. Oikeastaan minulla ei ole käsitystäkään tavallisesta elämästä. Äänimaisema ympärilläni on kammottava. Kuulen epätoivoista huutoa, josta huokuu silkka pelko. Synnyin tähän maailmaan pelkästään kuollakseni ja pian oma vuoroni jo koittaa. Kohta minusta on jäljellä enää liha, joka päätyy jonkun ihmisen lautaselle." Tällaisina minä kuvittelen viattoman lehmän ajatukset ennen teurastussaliin joutumista. Todellisuudessa en voi kuvitella pienintäkään palasta siitä tuskasta, jonka miljoonat eläimet kohtaavat eläintuotannon takia. Miten kykenemme vain kääntämään katsemme pois, kun miljoonien rakkauttakin kokevien eläinten elämä riistetään, jotta ihminen saa mahansa täyteen?

Filosofi Elisa Aaltola käsittelee blogitekstissään "Rakastamisen taito" (Animalia-media, 20.11.2019) erilaisia käsityksiä rakkaudesta. Ihmisten näkemykset rakkaudesta liittyvät muun muassa taiseeseen kumppanuuteen ja epäitsekkyyteen, jonka Aaltola rinnastaa myös eläinrakkauteen. Aaltola kirjoittaa, että usean filosofin mukaan rakkauteen kuuluu väistämättä moraali. Huomaan, että ihmisten välisessä rakkaudessa moraalinen aspekti on selvä: terveessä ihmissuhteessa osapuolet toivovat toisilleen ainoastaan mukavia asioita. En kuitenkaan huomaa tämän saman moraalisen näkemyksen pätevän ihmisen ja eläinten välisessä suhteessa. Aaltola kirjoittaa blogitekstissään, miten eläinrakkaudessa moraali korvataan jopa itsekkyydellä. Hän kertoo esimerkkinä, miten vaikeasti käyttäytyvä eläin palautetaan kasvattajalle, kun ihminen ei saakaan siitä irti pelkkää hyvää mieltä. Aaltolan mukaan rakkaus onkin sitä, että kunnioitetaan toisia ihmisiä riippumatta siitä, aiheutuuko kunnioituksesta jotain hyötyä itselle. Olen huomannut, että tällainen hyötyä tavoittelematon näkemys unohtetaan täysin, kun tarkastellaankin ihmisen ja eläimen välistä suhdetta.

Esimerkiksi perheenjäsenten välinen rakkaus on tyypillisesti pyyteetöntä välittämistä. Tietenkin on myös niitä perheitä, joissa ihmisten välinen suhde koostuukin kylmistä katseista, katkeruudesta ja ikävistä kommentteista. Yleisesti ihmiset eivät kuitenkaan pyri hyötymään toisistaan, oli kyseessä sitten oma perhe tai rakastavat ystävät. Suhde eläimiin on kuitenkin varsin erilainen. Mielestäni yhteiskunta on täysin vieraantunut siitä, mikä on oikein ja mikä väärin, kun puhutaan eläintuotannosta. Eläinten tehotuotantoa jalostetaan yhä entisestään, jotta muutama rikas mies voi saada jo valmiiksi pursuavaan rahapussiinsa vieläkin enemmän täytettä. Tällöin elävien olentojen ainutlaatuisuus unohtetaan kokonaan. Yhteiskunta jatkaa eläinten kidutuksen tukemista, samalla kun ilmastokriisi kasvaa kasvamistaan ja ihmisten taloudellinen ahdinko kärjistyy. Aaltola kertoo blogitekstissään, kuinka eläimestä on tullut ikään kuin väline, jonka tarkoitus on tyydyttää ihmisen tarpeet. Olemme ihmiskuntana jopa automaattisesti sivuuttanut sen tosiasian, että siat, tiput, lehmät ja kanat ovat rakkautta kokevia olentoja, kuten me ihmisetkin.

Kirjailija, copywriter ja yritysvalmentaja Tara Lange esittelee blogitekstissään "Löydätkö elämästäsi nämä 6 rakkauden lajia? – Rakkaus on muutakin kuin kuumaa kiihkeyttä" (Hidasta elämää -sivusto, 14.2.2015) kuusi erilaista rakkauden lajia. Lange kuvailee Roman Krznaricin kirjassa "The Wonder Box" esitetyt rakkauden monia muotoja. Rakkauden lajeja sovelletaan ensisijaisesti ihmissuhteisiin. Mielestäni kuitenkin blogitekstissä esitellyt philia ja agape ovat rakkauden muotoja, jotka liittyvät vahvasti myös eläinrakkauteen. Philia on yksi Krznaricin esittämä rakkauden muoto, joka kuvaa yhteenkuuluvuutta ja turvallista tunnetta. Tällainen rakkaus korostaa uskollisuutta omaa ryhmää kohtaan, mikä näkyy mielestäni erinomaisesti nykyisessä yhteiskunnassamme. Agape on rakkauden laji, joka puolestaan tarkoittaa pyyteetöntä rakkautta kaikkia maailman eläviä olentoja kohtaan. Agape on myös ominaisuus, joka näkyy meissä syntymästä asti. Jos ihmisessä on lapsesta asti rakkautta, joka huomioi kaikki elävät olennot, miten voimme aiheuttaa viattomille eläimille niin paljon kärsimystä?

Lange kuvaa tekstissään, kuinka philia korostaa uskollisuutta omaa ryhmää kohtaan. Esimerkiksi moni suomalainen on yhden jääkiekko-ottelun takia valmis haukkumaan vastapuolen joukkueen alas. Tällainen oman ryhmän hyvyttä korostava ja muita alentava "me vastaan muut" -ajattelutapa on ollut valloillaan maailmassa ihmiskunnan alusta alkaen, eikä se ole osoittautunut tuotantoeläintenkaan onneksi. Nykymaailmassa kasvisruokailua nostetaan jalustalle yhä enemmän, minkä osa ihmisistä kokee valitettavasti uhkana. Jotkut lihansyönnistä kynsin ja hampain kiinnipitävät ihmiset saattavatkin puolustaa moraalitonta toimintaa, eli lihatuotantoa, sillä, etteivät he yksinkertaisesti vain rakasta eläimiä. Jos samanlainen ajattelutapa sovellettaisiin meihin ihmisiin, voitaisiin puhua jopa rasismien kaltaisesta toiminnasta. Mielestäni eettisyys on kaukana siitä, että arvotamme eläimet hierarkiseen järjestykseen, jonka mukaan koiria ja kissoja pidetään söpöinä, kun taas lehmät ja broilerit jalostetaan äärimmäisyyksiin vain ihmisen seuraavaa ateriaa varten. Sivuutamme täysin sen, että eläimetkin kokevat philian kaltaista rakkautta. Emme vain onneksemme näe sitä kärsimystä, mitä tuhannet eläimet kokevat, jolloin voimme rauhassa avata jääkaapista uuden makkarapaketin.

Ihmisiä palveleva eläintuotanto kuulostaa paperille kirjoitettuna hyvin epäeettiseltä toiminnalta, joka tulisi kitkeä maailmasta heti. Ihmiset ovat kuitenkin niin juurtuneita samoihin kaavoihin, jolloin on tavallista, että eläinkunnan tuotteiden nauttiminen on osa jokapäiväistä elämää. Ongelmana on kuitenkin se, että kielämme niin yksilöinä kuin yhteiskuntanakin sen kauheuden, mitä tuemme ostamalla liha- ja maitotuotteita. Tunnetaidoista puhuminen on lisääntynyt viime vuosikymmenten aikana niin paljon, että alamme ymmärtää, miten asioiden välttely ja kielteisten tunteiden tukahduttaminen vain heikentää hyvinvointia. Esimerkiksi vielä kolme vuotta sitten koin suurta ahdistusta siitä, että valitsin ostoskoriini eläinkunnan tuotteita. Kun kohtasin tämän moraalisen ristiriidan toimintani sekä eläinrakkauteni välillä ja aloin tekemään eettisempiä valintoja, ahdistukseni laski huomattavasti. Toisaalta yhteiskunta ei juurikaan kannusta ihmisiä tekemään valintoja eläinten hyvinvoinnin puolesta, sillä Suomen poliittiset ratkaisut aiheuttavat merkittävää työttömyyttä, yhteiskunnan polarisoitumista sekä varallisuuden epätasaista jakautumista. Liian monelle jää siis nykypäivänä niin vähän voimavaroja harmaista päivistä selviytymisen jälkeen, etteivät arjen valinnat välttämättä ole yhteydessä omaan moraalisiin.

Elisa Aaltola kertoo blogitekstissään Søren Kirkegaardista, jonka mukaan rakkauden todellinen testi voisi olla se, pystyykö ihminen kestämaan toisen kohtaamat haasteet. Aaltolan mukaan testi sopii myös eläinrakkautteen. Mitä vaatiikaan, että voi asettaa eläimen ainutlaatuisen elämän oman osto- ja kulutuskäyttäytymisen edelle? Ajattelen, että eläinrakkauten lähtökohtana on kyky empatiaan. Lange kertoo blogitekstissään Krznaricin kuvaamasta rakkauden lajista, agapesta, joka kuvaa muun muassa empatiaa eläviä olentoja kohtaan. Kirkegaardin ehdottaman rakkauden testin läpäiseminen edellyttää empatian lisäksi pyyteetöntä välittämistä. Yhteiskunta on kuitenkin ajautunut metsään sen suhteen, että eläinten ylijalostaminen ja tehotuotanto ovat edelleen normeja. Vaikka näitä normeja kyseenalaistetaan tänä päivänä enemmän, ja esimerkiksi kouluissa pyritään kasvipainotteisempaan ateriasuunnitelmaan, useiden eläintuotantoa tukevien päätäjien mielessä on ensisijaisesti raha, jota hankitaan eläimen ainutkertaisen elämän kustannuksella. Mielestäni tämä empatian puute on surullinen asia, jonka harva lähipiiristäänikään uskaltaa kohdata.

Kaikki kauneus ja rakkaus, mitä elämä voisi tarjota, jää teurastamalla makaavalle naudalle ainoastaan utopistiseksi haaveeksi. 10 senttimetrin pituisen metalliketjun varassa oleva lehmä ei saa koskaan kokea, mitä oikea rakkaus on. Teurastamon nurkkaan ahdistetun naudan ainoa käsitys elämästä on viereisestä salista kantautuva korviakin kirpaiseva karjahdus. Rakkaus, jota teurastamolle raahattu eläin olisi voinut kokea, jääkin pelkäksi unelmaksi. Kuinka nautinnollisia päiviä elämä olisikin voinut tarjota pelosta jähmettyneelle naudalle, jonka elämä riistetään väkisin? Sitä emme saa tietää, koska ihmisen itsekkyyks saa meidät kääntämään selkämme kohti teurastamon ovea ja jatkamaan matkaa ruokakaupan tutulle ja turvalliselle lihatiskille.

Irene Martin

Kun rakkaus ei enää riitäkään

Kun huomaa Juhani Ahon Papin rouvaa lukiessaan lukevansa kuin omasta elämästään, saa alkaa miettimään, onko joko väärän ihmisen kanssa, vai onko yksinkertaisesti lukenut liikaa rakkausromaaneja. On ikävää huomata papin rouvan Ellin tai jopa Anna Kareninan kenkien sopivan paremmin omiin jalkoihin, kuin vaikkapa Jane Austenin pyyteetöntä rakkautta kokevien hahmojen liian suuret saappaat. Ne saappaat ovat kuitenkin luultavasti kenelle tahansa niin suuret, että vaikka ne hetken pysyisivätkin jalassa, lipsahtavat ne lopulta pois, jolloin ne joutuu korvaamaan toisilla, tylsän värisillä ja tavanomaisilla mo-noilla.

Kun lukuromaani 1800-luvulla löi läpi, saivat lukutaitoiset yläluokkaiset naiset uudenlaista ajanvietettä ompelun ja ystävättärien kanssa seurustelun lomaan. Tämän seurauksena oli naisväki kuitenkin pilalla - ainakin vanhemman ikäpolven sekä miesväen mielestä. Uppoutuessaan sankaritarinoin ja ihaniin rakkauskertomuksiin lukijat joutuivat näiden fantasiamaailmojen pauloihin, joissa rakastavaiset aina traagisistakin käännteistä huolimatta löytävät toisensa, tavalla tai toisella. Nämä tarinat tarjosivat heille jotain jännittävää ja kutkuttavaa mahdollisesti muuten pitkästyttävään ja epätyytyttävään elämäänsä. Virpi ja Jaakko Hämeen-Anttilan tietokirjassa "Rakkauden atlas" (2005) luvussa "Mitä on romantiikka?" käsitellään romantiikan käsitettä hyvinkin laajasti ja 1800-luvun naisten lukemistoa kuvataan esimerkiksi prinsessasadun kautta, joissa rakkaus on naisen elämän pää tarkoitus. Lopulta unelmien prinssi saapuu tämän prinsessan luokse tarjoten pyyteetöntä rakkauttaan, paljastuen prinsessalle siksi ainoaksi oikeaksi. Tällaisten unelmien prinssien ohella oma aviomies tai tarjolla olevat kosijat ovatkin helposti saattaneet jäädä varjoon tai ainakin hyvin himmeään valoon.

Vuosisadan loppupuolella romanttiset satukertomukset syrjäytti kuitenkin realismi. Realistien kertomuksissa Prinssi Uljaat saivatkin astua sivuun tavallisten, tylsien ja viinaan menevien miesten tieltä. Tämä on se hetki jolloin myös rakas Ellimme astuu kuvioihin. Elli elää tavanomaisen pitkästyttävän papin vaimona pienessä kylässä yksinäisenä, kunnes heidän elämäänsä astuukin Ellin nuoruuden ihastus. Elli ei voi kuin antautua tunteen vietäväksi nuoruuden ihastuksen edessä, mutta toisin kuin nykyromaneissa he eivät heittäydy oikopäätä vällyjen väliin, vaan kiertelevät ja arvioivat toisiaan ensin etäältä, kuitenkin välimatkan koko ajan kuroutuessa lyhyemmäksi. Lukukokemukseni oli jokseenkin järisyttävä, sillä koin huimaa hengen heimolaisuutta sekä sielun siskoutta Ellin kanssa. Siinä missä romanttikot tarjoavat teoksillaan ihanemaailman, josta voi unelmoida, luovat realistit teoksissaan nimensä mukaisesti realistisemmän kuvan, josta saada tarttumapintaa omaan elämäänsä, mikä on ajoittain myös varsin tärkeää. En siis voinut olla vertaamalla tarinaa omaan parisuhteeseeni, jossa elin jokseenkin onnettoman silloisen, mielestäni hyvin pitkästyttävän kumppanini kanssa. Eikä ole ihme, että elämä hänen kanssaan tuntuikin kuin mauttoman kaurapuuron syönniltä: olin kyllästänyt mieleni romanttisella kirjallisuudella sekä elokuvilla, joiden henkilöhahmojen tarinoin eläytyessä koin usein lämpimän läikähdyn sydänalassani. Tätä läikähdystä en kuitenkaan kuuna päivänä kokenut oikeasti poikaystäväni kanssa. Luulen, että en kamppaile yksin sen pettymyksen tunteen kanssa, joka on vastassa tosielämän kohdatessa ja paiskatessa roskaämpäriin ne ihannekuvat, joita olemme romanttisista tarinoista omaksuneet.

Tyytymättömyys omaan kumppaniinsa ja sen kärjistyminen uskottomuudeksi ei kuitenkaan ole realistien tuulesta tempaama aihe. Jo antiikista tunnetaan kertomuksia, joissa miehille, kuten nyt vaikka ylijumala Zeukselle, oli hyvinkin tyypillistä etsiä vaimojensa ohelle rakastajia, jotka voivat täyttää heidän tarpeensa. Realistien kuvauksissa pettämispuuhiissa taas olivat usein miehiinsä kyllästyneet vaimot, esimerkiksi jo tutuksi tullut Elli sekä Tolstoin luoma Anna Karenina, joka jättää perheensä ja karkaa rakastajansa mukaan. Naiset kuvataan kuitenkin tavallisesti sympaattisissa valossa, jolloin lukijan mieli on heidän puolellaan, toisin kuin myös realistien kuvauksissa pettävästä miehistä, jotka näin satuttavat vaimojaan. Nykyajan ilmiöitä selitetään Hanna Simolan, Saija Isomaan sekä Matias Nurmisen artikkelissa "Aikamme romanssikertomukset ja niiden vastakertomukset yli mediarajojen" (Tampereen yliopiston Alusta!- verkkolehti, 2024) seuraavasti: "Julkista keskustelua ovat herättäneet anonyymien miesten some-ulostulot kumppaneihinsa kyllästymisestä, jonka taustatekijäksi spekuloidaan sosiaalisen median luomaa illuusiota mahdollisuuksista." Siinä missä 1800-luvun naiset unelmoivat kirjoista lukemistaan ritareista, nykyajan miesten epärealistiset odotukset kumppanilleen kumpuavat sosiaalisesta mediasta, joka jatkuvalla syötöllä altistaa valtavalle määrälle viehättävän näköisiä ihmisiä. Tämä luo todella helposti ajatusmallin, jossa vaihtoehtoja tuntuu olevan loputtomasti, ja että jossain on varmasti vielä jotain parempaa.

Nykyajan miehet ja 1800-luvun naiset ovat muutenkin huomattavan erilaisissa asemissa, sillä nykyajan ihmisen on hyvin helppo näyttää epätyytyväiselle kumppanille ovea ja valita uusi. Esimerkiksi Ellin tilanne taas oli hyvin toinen: vallinneesta kulttuurista johtuen aviomiehen hylkääminen olisi johtanut hirveisiin seurauksiin ja yhteisöstä eristämiseen. Myös romantiikan ajan naisten paremmat vaihtoehdot pysyivät tavallisesti kirjan kansien välissä, jos ei huomioida niitä satunnaisia ystävättärien veljiä tai sotamiehiä, jotka saattoivat piipahtaa oikeankin elämän puolella. Edelleen miehiä kuitenkin uhkaavat kaiken maailman Edward Cullenit ja Hugh Grantin esittämät komeat, itsevarmat ja viehättävät miehet, jotka sulattavat naisten sydämiä. Kuten myös Hämeen-Anttiloiden artikkelissa todetaan, emme ole päässeet romantiikasta eroon, vaikka kova yritys sen karkottamiseksi korkeakirjallisuudesta ja aatemaailmasta on ollutkin. Romantiikasta onkin tullut suurten yleisöjen massakulttuuria ja *Alusta!*-lehden artikkelissa pokkariromanssin kerrotaan olevan vuosittain jopa 1,4 miljardin dollarin bisnes ja täten suosituin kirjallisuuden laji Yhdysvalloissa. "Populaareista romanssikertomuksista on kuitenkin löydetty ongelmallisia piirteitä: ne saattavat esimerkiksi normalisoida vainoavaa tai omistushaluista käytöstä tai esittää vain tietynlaiset kehot ja mielet rakkauteen kelpaavina", todetaan artikkelissa. Edward Cullen on malliesimerkki tällaisesta hahmosta vainoavalla, omistushaluisella sekä intohimoisella luonteellaan ja suorastaan upealla ulkomuodollaan. Myrkyllisyydestään huolimatta moni nainen varmasti valitsisi Edwardin oman kumppaninsa tilalle.

Kertomukset ovat läpi historian muokanneet ajattelutapojamme, mutta erityisen vaaralliseksi se muuttui romantiikan aikana lukuromaanin niitettyä suosiota. Tämä laittoi alulle ilmiön, joka jatkuu edelleen yhä voimakkaampana: naiset uppoavat fiktiiviseen maailmaan, jossa unelmien prinssit tarjoavat rakkauttaan ja henkilöiden välinen rakkaus on niin voimakasta, että sen puolesta ollaan valmiita uhraamaan mitä vain. Tällaisten tarinoiden rinnalla oma elämä saattaakin tuntua hyvin haljulta ja oma kumppani melkoisen ikävystyttävältä. Epärealistiset kuvaukset rakkaudesta ovat saaneet merkittävää harmia aikaan, mutta en voi väittää katuvani sekuntiakaan, jonka olen rakkausromaanien parissa viettänyt.

Ronja Heiskari

KEVÄÄN 2026 YLIOPPILAAT

Aakko Mimmi	Kononen Ossi	Nevalainen Aida
Ahola Eedit	Korja Aarni	Niemelä Saaga
Ahvenvaara Inkeri	Kotikumpu Viivi	Niemelä Seela
Alatalo Senja	Kuha Matilda	Nieminen Atte
Angerman Asmo	Kujala Anttu	Niinikoski Sylvia
Autti Eeva-Stiina	Kukkola Rianna	Ollila Nelly
Hannula Hilla	Kukkonen Elli	Oravisjärvi Matilda
Harju Sini	Kukkonen Junius	Paakkonen Nea
Hautajärvi Alisa	Kunnas Miikka	Penttilä Kiara
Hautala Maiju	Kämäräinen Martta	Penttilä Pipsa
Hautala Markus	Kärsämä Okko	Pietikäinen Benjami
Heikkilä Joonas	Lappalainen Emilia	Poutiainen Lukas
Heikkinen Olivia	Leppänen Helmi	Puroila Albert
Heiskari Ronja	Lohi Maria	Pöytäri Aino
Hienonen Onni	Loukkola Olivia	Rauhala Linnea
Hietala Nooa	Lötjönen Jenni	Ronkainen Luka
Huttunen Ella	Manninen Katariina	Salminen Alvar
Härkönen Aurora	Martineau Émile	Savela Saaga
Inget Hilla	Marttala Eelis	Siikaluoma Saga-Helena
Jauhonen Elle-Maarit	Martín Irene	Soutukorva Henri
Juntunen Marianne	Mikkonen Altti	Suvilaakso Aava
Kairakari Kerttu	Moilanen Avia	Säkkinen Iida
Kanniainen Claudia	Murto Venla	Talala Sanni
Karsikas Pihla	Muurinen Milla	Terho Sampo
Klasila Alisa	Mäki Aukusti	Toivainen Lilli
Koivukangas Alisa	Nauha Iida	Vahtola Toivo
Koivuniemi Kukka	Nauha Maria	Ylisassi Aappo

Leevin toimitus onnittelee!

